

KAMIITHARI ÑAANTSI ISANKINA-TAKIRI JUAN

Yatziritaki ipaitai-tziri “Ñaantsi”

¹ Owakira itantanakari iwitsikan-taitzi pairani, aritaki tzimaki ipaitai-tziri “Ñaantsi.” Ari itsipatari Pawa. Tima Pawa inatzii irirori.

² Iriitaki itsipatakari pairani Pawa owakira itantanakari. ³ Iriitaki owitsika-jaanta-kirori maaroni tzimayi-tatsiri. Tikatsira aparoni okaratzi tzimayi-tatsiri kaari iwitsika-jaanti irirori.

⁴ Isiyawai-takari kitainkari ikitainka-takotairi atziri-payi okantanta-jyaari yañaayi-tantajyaari. ⁵ Isiya-paakari kitainka-takotan-tatsiri otsitini-kitzi. Titzimaita ikantiri yitsinampairi yoitsiwaka-wakiri osiyakarori tsitinikiri.

⁶ Pairani ityaankaki Pawa aparoni atziri, ipaita Juan. ⁷ Iriitaki kinkitha-takotapaa-kiriri ipaitai-tziri “Kitainkari,” omatantyaari inkimisantaitiro maaroni iyomitaantiri. ⁸ Yoka Juan kaarira ipaitai-tziri “Kitainkari.” Iriitaki kinkitha-takotirini pokatsini.

⁹ Tima pokaki aka kipatsiki mapirotzirori ikimita-kotari kitainkari, iriitaki kitainka-takotajiriri maaroni atziri-payi. ¹⁰ Isaika-paintzi kipatsiki. Tima iriitaki owitsika-kirori kipatsi. Iro kantacha ti iyotawakiri atziri-payi ikaratzi saikatsiri kipatsiki. ¹¹ Isaikimowita-paintari ikaratzi ishininkata-wakaa-jiita. Titzimaita

yaakamiitha-tawakiri. ¹² Iriima ikaratzi aakamiitha-tawakiriri, awintaa-naariri, iriyyitaki itomiya-taari Pawa. * ¹³ Itomi iwayitajiri Pawa yokapayi. Ti osiyaaro itominta-piinta-tajai atziripayi, tira iniwinka-kiini iwaiyan-tayi-tai. Iriitaki Pawa nintasi-tainchari intomitantyyaa.

¹⁴ Yoka ipaitai-tziri “Ñaantsi,” yatziritaki, isaikimoyita-paintai. Kaminthaa-pirotan-taniri inatzii. Iroopirori onatzii iñaanitari. (Naakapayi ñaajaanta-kirori itasorinka, ari osiya-jaantaro itasorinka yapintziti itomi Asitariri.)

¹⁵ Iriitaki ikinkithatakota-paaki pairani Juan, ikantapaaki: “Yoka nokinkitha-takotziri pairani, nokantaki: ‘Awotsikitaki impoyii-tyaanani, yanaakotana naaka, tima iriitaki itakarori pairani tikira-mintha nontzimi naaka.’ ” ¹⁶ Tima kamiitha-pirowaitaki irirori, irootaki añaanta-yitaarori maaroni aroka-payi yaakamiithaa-pirowaitai. ¹⁷ Pairani iriitaki Moisés isankinatakai-takiri Ikantakaan-taitziri. Iriima Jesús Saipatzii-totaari, iriita-jaantaki nisironkayitairi, irijatzi ñaawaita-paintzirori iroopirori. ¹⁸ Tikatsi matironi iñiiri Pawa. Iriima yapintziti itomi Asitairi, saikamotziriri, iriitaki kamantayitairi arokaiti ayotantaari tsika ikanta Asitairi.

Ikamantan-takiri Juan Kiwaatantatsiri
(Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)

¹⁹ Ikanta Judá-iti nampitarori Aapatyaawiniki, ityaankaki ijiwariti-payi Impira-tasorintsi-taari aajatzi Leví-iti isampitiri Juan, inkantiri: “¿Tsikama pipaitaka awiroka?” ²⁰ Iroka

---

* **1:12** Wairontsi

ikantanaki Juan, ti imanakotyaa, ikantzi: “Ti naaka Saipatzii-totaari.” ²¹ Aikiro isampitajitatziiiri, ikantai-tziri: “¿Tsikama pipaitaka? ¿Awirokama Kamantan-tzinkari Elías?” Ikantzi Juan: “Ti naaka.” Aikiro ikantajitatziiiri: “¿Awirokama Kamantan-tzinkari pokatsini?” Ikantzi: “Ti.” ²² Ari ikantai-tziri: “¿Tsikama pipaitaka awiroka? Pinkamantina, irootaki nonkanta-pajiriri naari tyaanka-kinari. Intsityaa pinkaman-takotyaa.” ²³ Ikantzi Juan: “Naakataki kaimapain-tsini otzisi-masiki, inkanti: ‘Piwamiithatainiri Awinkathariti tsika inkinapaaki, pinkimi-takaantiro itampatzikai-tziro awotsi.’ Irootaki ikamantan-tzitakari pairani Kamantan-tzinkari Isaías.”

²⁴ Yokapayi pokaintsiri isampitziri Juan, ityaankani inayitzi Nasitantaniri-payi. ²⁵ Aikiro isampita-tziiri, ikantziri: “Ti Saipatzii-totaari pinatyii awiroka, ti awiroka Elías, ti Kamantan-tzinkari pinatyii. ¿Paitama pikiwaatantantari?” ²⁶ Ikantzi Juan: “Apatziromachiini nokiwaatantaro naaka nijaa. Iro kantacha tzimatsi aparoni aka pikarajiiitzi, kaari piyojiiitzi. ²⁷ Iriitaki impoyii-tyaanani naaka, yanaako-waitakina naaka. Ti onkanti inkimita-kaantina naaka impiratani noiyoontan-tyaari nosiriniri ikyaantari iitzi.” ²⁸ Irootaki awisayi-taintsiri pairani intatzikironta Pariñaaki ipaitai-tziro Asinonkaa-pankoniki tsika ikiwaatantzi Juan.

29 Okanta okitaitita-manaji, iñaawajiri Juan ikinapaji Jesús, ikantzi: “¡Yoka ipira Pawa, iriitaki atsipita-jyaaroni iyaari-pironka maaroni atziri-payi, impyaakoi-tanta-jyaariri! † 30 Iriitaki nokinkitha-takotakiri pairani nokantaki: ‘Awotsikitaki atziri impoyii-tyaanani naaka, yanaakotana, tima iriitaki itakarori tikira-mintha notzimiita naaka.’ 31 Ti noyowityaari naaka. Irootaki nopokantakari nonkiwaatantyaaro nijaa, irootaki iyotantyaanari maaroni Israel-iiti.” 32 Aikiro ijatakaa-nakitziiro Juan ikamantantzi, ikantzi: “Noñaakiri naaka Tasorinkantsi ikinapaaki jinoki isiyakari siro, yookanta-paakari irirori. 33 Ti noyowityaari naaka. Iro kantacha yoka iri tyaanka-kinari nonkiwaantyaaro nijaa, ikantakina: ‘Aririka piñaakiri yayiita-sitakiri Tasorinkantsi, itzimi-rika yookanta-paakyaari, iriitaki kimitakaan-tyaaroni inkiwaatantairimi Tasorinkantsi.’ 34 Naakataki ñaajaantakiri, irootaki nokinkitha-takotan-tariri iriitaki Itomi Pawa.”

Itanakarori iyomitaani Jesús

35 Okanta okitaitita-manaji ari isaika-manaji Juan aajatzi apiti iyomitaani. 36 Ikanta iñaawajiri Jesús ikinapaji, ikantzi Juan: “Jiirinta ipira Pawa.” 37 Ikanta ikimawaki apiti iyomitaani Juan, iyaakanakiri Jesús. 38 Ari ipithokanaka Jesús, iñaatziri ikaratzi oyaatakiriri, ikantziri: “¿Tsikama pijatika?” Ikantajiitzi irirori: “¡Yomitaanarí! ¿Tsikama

---

† 1:29 ipira = cordero

pinampi?” ‡ 39 Ikantzi Jesús: “Pimpoki piñiuro.” Ikanta iyaataa-jiita-nakiri, iñaakiro tsika inampitaro. Ari imaimota-paintziri, tima aritaki tsitiniityaaki. § 40 Tima yoka kimakiriri Juan, oyaatana-kiriri Jesús, iriitaki Andrés iririntzi Simón Pedro. 41 Tima apatziro Andrés ijatasi-tanakiri Simón, iririntzi ikantapaakiri: “Noñaakiri Saipatzii-totaari (iri ikantai-tziri aajatzi, ‘Cristo.’)” * 42 Ikanta Andrés yaanakiri Simón isaiki Jesús. Ikanta iñaawakiri Jesús iririntzi Andrés, ikantawakiri: “Awiroka Simón, itomi Jonás. Iroñaaka pimpaitajyaa ‘Kiraawiro’.” (Iro ikantai-tziri aajatzi, Pedro.) †

Ikaimai-takiri Felipe aajatzi Natanael

43 Okanta okitaitita-manaji, jataki Jesús Tapowiniki. Ari iñaapaa-kiriri Felipe, ikantapaakiri: “Piyaatina.” 44 Tima yoka Felipe, Simapankoni-satzi, irootaki inampi Andrés aajatzi Pedro. 45 Ikanta Felipe, ijatasi-tanakiri Natanael, ikantapaakiri: “Noñaataikiri isankina-takotakiri Moisés Ikantakaan-taitaniki, irijatzi isankina-takotzitaka aajatzi Kamantan-tzinkariiti. Iriitaki Jesús, itomi José, Kasiyakaa-wini-satzi.” 46 Ikantzi Natanael: “¿Tzimatsima kamiitha-siriri anta Kasiyakaa-winiki?” Ikantzi Felipe: “Pimpoki, piñiuri.” 47 Ikanta iñaawakiri Jesús ipokaki Natanael, ikantanaki: “Korakitaki iriipirori ishininka Israel, ti inthaiya-nityaa.” 48 Ari ikantzi Natanael: “¿Tsikama anta

---

‡ 1:38 Yomitaanari = Rabí § 1:39 tsitiniityaaki = iwiraaka ooryaatsiri 10. (Ari okanta iyomitai-tziri ooryaatsiri pairani.)

* 1:41 Saipatzii-totaari = Mesías † 1:42 Kiraawiro = Cefas

piñaanaka piyotan-tanari?” Ikantzi Jesús: “Noñitakami tikira-mintha inkaimimi Felipe pisaiki pankirintsi-tapiiki.” ‡ 49 Ikantanaki Natanael: “¡Yomitaanari! ¡Awirokatakaki Itomi Pawa, awirokatakaki Iwinkathariti Israel-iiti!” 50 Ikantzi Jesús: “Irootaki pikimisantantamatsi-tanakari nokantakimi noñaakimi pisaiki pankirintsi-tapiiki. Iro kantacha, aritaki piñaaki pasini anaironi iroka.” 51 Aikiro ikantana-kitzii Jesús: “Ari piñaakiro asitaryiyaa inkiti. Ari impiya-piya-jiiti maninkariiti yayiita-sitiri Itomi Atziri.” §

2

Aawakaantsi Nampitsiki Mawosi-winiki

1 Okanta mawatapain-tsiri kitaitiri ari yaawakai-takari nampitsiki paitachari Mawosi-wini, saikatsiri Tapowiniki. Ari osaikakiri aajatzi iriniro Jesús anta. 2 Ari ikaimakaan-taitakiri Jesús aajatzi iyomitaani-payi anta aawakaan-tsiki. 3 Ikanta yoimosirinka-jiita, thaatapaaka iraitsiri. Okanta iriniro Jesús, okantakiri otomi: “Thaatapaaka iraitsiri.” * 4 Ikantzi irirori: “¡Kooya! ¿Tsikapaitama pikantan-tanari naaka? Tikira omonkara-paiti-tyaata noñaakan-tantyyaa.” 5 Okantanakiri iroori ikaratzi kitanta-tsiri: “Pantiro onkarati inkantimiri notomi.” 6 Ari owayitaka anta 6 kowitzi mapinatatsiri, irootaki iwanta-piintari Juda-iti nijaa, irojatzi

‡ 1:48 pankirintsi-tapiiki = higuera § 1:51 asitaryiyaa inkiti = iñiitajiri inkiti-wiri, kaari kantawi-tachani iñaa-piintaitiri.

* 2:3 iraitsiri = vino

ikiwayi-tantari yantakiro-rika ipinkai-tziri. Iroka kowitzi, tzimayi-tatsi antitachari apiti ikaantaitari nijaa, pasini mawa ikaantaitari.

† 7 Ikantanakiri Jesús ikaratzi kitanta-tsiri: “Pijaikiti nijaa maaroni kowitzi.” Imatakiro ijaiki-piro-yitakiro kowitzi. 8 Ipoñaa ikantzi Jesús: “Pinkitira kapichiini iraitsiri, paanakiniri aminakaan-tzirori oimosirinkaantsi.” Ikantakiro ikantai-takiriri. 9 Ikanta yoka aminakaan-tzirori oimosirinkaantsi ikimaan-tawakaro kapichiini iraitsiri nijaawi-tachari, ti iyoti tsika okinako-tapaaki iroopirori iraitsiri. Apatziro iyojiitzi kitanta-tsiri, tima iriiyitaki jaikita-kirori nijaa. Ikanta aminakaan-tzirori oimosirinkaantsi, ikaimakiri aawakaa-chari, 10 ikantziri: “Irootaki yamiyitari atziri-payi yitapiintaro ipakotan-tziro iroopirori iraitsiri, aririka inkimatziijitakyaa oimosirinka-chari, ari impakotan-taitiro jintaakyaari. Irooma awiroka piwapithaan-takaro iroopirori iraitsiri irojatzii iroñaaka.” 11 Irootaki itanakarori iñaakan-tziro Jesús nampitsiki Mawosi-winiki anta Tapowiniki, ari yitanakarori itasonka-wintantzi ñaakan-tzirori isintsinka. Ari ikimisanta-piro-tanakiri iyomitaani-payi.

12 Ikanta okarata-paaki yoimosirinka-jiita, jatanaki nampitsiki Capernaum, itsipata-naaro iriniro, iririntzi-payi, aajatzi iyomitaani-payi. Ti osamani isaika-painti anta.

---

† 2:6 apiti ikaantaitari = 50 litro; mawa ikaantaitari = 70-100 litro

Imisitowiri Jesús pimanta-yitatsiri tasorintsi-pankoki

(Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

¹³ Okaakitzi-mataji yoimosirinka-piintan-tarori Judá-iti Anankoryaantsi. Jataki Jesús Aapatyaawiniki.

¹⁴ Iñaapaakiri tasorintsi-pankoki piman-tsiriri ipira-payi, aajatzi isironi-payi. Ari isaikayi-takiri piman-tsiriri kiriiki.

‡§ ¹⁵ Ikanta iñaapaakiri, yampithataki Jesús ipasa-minto, imisitowakiri maaroni pimantasiri tasorintsi-pankoki, itsipataakiri ipira-payi. Isokitakiri iiriikiti ikaratzi pimantsiriri kiriiki, itatsinki-takiri okaratzi iwantayitariri.

¹⁶ Ikantakiri Jesús pimantziriri isironi: “¡Paanajiri pipira! ¡Ti onkamiithati pinkimitakaantiro iwanko Asitanari pimantari-panko!”

¹⁷ Ari ikinkitha-siri-tanakiro iyomitaani okaratzi isankinai-takiri pairani, ikantaitzi:

Antaroiti nonkisa-kotyaaro piwanko.

¹⁸ Ikanta Juda-iti ikantanakiri Jesús: “Intsityaa piñaakanti kaari iñaapiintaitzi noyotan-tyaari omapiro otzimi pisintsinka pikantan-takarori pimisitowantzi.”

¹⁹ Ikantzi Jesús: “Pimporokiro iroka tasorintsi-panko, iro awisawitakyaa mawa kitaitiri, aritaki nompiriintajiro aajatzi.”

²⁰ Ikantajiitzi Juda-iti: “Tima okaratzi 46 osarintsi yantawai-taitaki iwitsikan-taita-karori iroka tasorintsi-panko, ¿arima pintz-

---

‡ **2:14** ipira-payi = buey, oisha (oveja) § **2:14** Ikaratzi pokayita-tsiri Aapatyaawiniki, yamayitzi iiriikiti ipoñaakaa-yitari inampiitiki irirori. Iro inintantari impimantiniri iiriikitiki Aapatyaawiniki, onkantayaa yamanantan-tyaari piratsi-payi impomiti-niriri Pawa

inaajiro awiroka onkarati mawa kitaitiri?”
²¹ Iroka “tasorintsi-panko” ikinkitha-takotakiri
 Jesús, iro ikantakowita iwatha irirori. ²² Ikanta
 yañaajira pairani Jesús, ikinkitha-siri-tanajiro
 iyomitaani-payi ikinkitha-takotzi-takari. Irootaki
 ikimatha-piro-tanta-nakarori Sankinarintsi, aa-
 jatzi okaratzi ikantayi-takiri Jesús.

Maaroni iyosiri-tziri Jesús

²³ Tima ainiro isaiki Jesús Aapatyaawiniki
 yoimosirinkai-tziro Anankoryaantsi, oshiki
 kimisanta-nakiriri iñaayitakiri itasonka-
 wintantaki. * ²⁴ Iro kantacha Jesús, ti yawintaa-
 yityaari yokaiti atziri-payi, tima iyosiritiri
 maaroni. ²⁵ Ti oninta-jaantya inkaman-taitiri
 Jesús tsika ikanta-siriyita atziri, iyoyitziri irirori
 isiriki.

3

Jesús aajatzi Nicodemo

¹ Tzimatsi Nasitantaniri ipaita Nicodemo,
 iriipirori Judá-iti inatzii. ² Ikanta ijataki
 tsitiniri Nicodemo iñiiri Jesús. Ikantapaakiri:
 “¡Yomitaanarí! Noyojiitzi naaka iriitaki Pawa
 ontyaankakimi piyomitaa-yitina, tima tikatsi
 matironi okaratzi piñaakan-takiri awiroka,
 airorika itsipa-siritari Pawa.” * ³ Ari yakanaki
 Jesús, ikantziri: “Pinkimi nonkantimi. Itzimi-
 rika kaari apiitajironi intzimaji, airo iñaajiro
 impinkathari-wintantaji Pawa. Omapiro.”

---

* **2:23** Paminiro ‘Tsika Ikantai-tziro Ñaantsi-payi’ okantakota
 ‘Wairontsi’. * **3:2** Yomitaanarí = Rabí

4 Ikantzi Nicodemo: “¿Kantatsima yapiitajiro intzimaji atziri antyasipari-taintsiri? ¿Arima onkantaki inkyaaaji omotyaaki iriniro, yapiitan-tajyaarori intzimaji?”⁵ Ikantzi Jesús: “Itzimi-rika kaari kimitakaan-tironi intziman-tajyaaromi nijaa, kaarira intzi-masiri-takaa-yitajiri Tasorinkantsi, airo iñaajiro ipinkathari-wintantaji Pawa. †⁶ Ikaratzi itzima-kaan-tziri atziri, atziri inatzi. Iriima ikaratzi kimitakaan-taarori itziman-tyaarimi Tasorinkantsi, tasorintsi-siri ikantanaja.⁷ Airo pikiryaa-wintha-tziro okaratzi nokanta-kimiri: ‘Okowa-piro-tatyaa papiitajiro pintzima-yitaji.’⁸ Osiyakaaro tampyainka otasonka-piintzi tsika onintayitziro. Pikimawitaro opoimanka, titzimaita piyoti tsika-rika okinapaaki, tsika-rika ojazziro. Ari ikimitaari aajatzi ikaratzi intzi-masiri-takaa-yitajiri Tasorinkantsi.”⁹ Ari yapiita-nakiro Nicodemo isampitziri, ikantziri: “¿Tsikama okantakotaka iroka?”¹⁰ Ikantzi Jesús: “Awiroka oyomitaa-yitziriri Israel-iiti, ¿tima piyoti tsika okantakota iroka?”¹¹ Nokinkitha-jiita-tziimiro okaratzi noyotako-yitziri. Nokinkitha-jiita-tziimiro okaratzi noñaayita-piintziri nokiki, titzimaita pinkimisanta-jiiti okaratzi nokanta-yitzimiri. Omapiro.¹² Ti pinkimisantina

† 3:5 Okaratzi kinkitha-takota-chari aka “kimitakaan-tironi intziman-tajyaaromi nijaa,” tzimatsi siyakaa-winta-yitachari: (1) Tzimatsi kantatsiri iriitaki kinkitha-takotacha ikaratzi ki-waatanaa-chari ikimita-kaantajiro inkiwatyyiromi ikaaripiro-yitaki. (2) Tzimatsi kantatsiri irootaki kinkitha-takotacha itzi-maaira iinchaa-niki. (3) Tzimatsi kantayi-tatsiri iriitaki kinkitha-takotacha Tasorinkantsi, tima añaapiintakiri Tasorinkantsi isiyakaa-wintai-tziri nijaa.

nokinkitha-takotzimiro osaawi-sato, irootaki mapirota-chani airo pikimisantana aririka noñaawintimiro inkiti-sato.¹³ Tikatsira aparoni jataintsini inkitiki, apatziro ikantakaaro poñainchari inkitiki. Iriitaki akinkitha-takotziri, Itomi Atziri.¹⁴ Pairani iwatzika-kotakiri maranki awaisatzitini Moisés anta otzisi-masiki, ari inkimitai-tiriri aajatzi Itomi Atziri, ontzimatyii iwatzika-koitiri irirori,¹⁵ yañaani-tanta-jyaari inkarati kimisanta-jirini”.

Itakotari Pawa maaroni osaawi-satzi

¹⁶ “Tima itako-pirotani iwiri Pawa osaawisatzi, isinitakiri yapintziti Itomi inkamawintajiri, irootaki airo ikaamani-tantaja inkarati kimisanta-jirini, irasi iwiro yañaani-yitaji.¹⁷ Tima Pawa ti intyaantiri Itomi aka kipatsiki imishakowintajiri osaawisatzi, inintatzii iwawisaa-koyitajiri.¹⁸ Inkarati kimisanta-jirini Itomi Pawa, airo imishakowintai-tziri. Iriima kaari kimisantairini, tima imishakowintai-takiri, okantakaan-tziro ti inkimisantajiri yapintziti Itomi Pawa. ‡¹⁹ Maaroni kaari kimisanta-tsini, aritaki imishakowintai-takiri, tima yantapiintakiro kaari-pirori. Tima impokawita-painta pairani kipatsiki ipaitai-tziri ‘Kitainkari,’ iro ininta-piro-taitanaki tsitiniri, imaninta-wakiri ‘Kitainkari,’²⁰ maaroni antayitzirori kaari-pirori ikisaniinta-tziiri ipaitai-tziri ‘Kitainkari.’ Imanako-waita airo iyotakoi-tantari yantayitziro kaari-pirori.²¹ Iriima antapiinta-najirori iroopirori, yawintaa-piro-tanaari ‘Kitainkari,’

---

‡ 3:18 Wairontsi

irootaki iñiitan-tyaariri yantawai-winta-naatziiri Pawa.”

Yaapatyaa-winthari iimintaitari

²² Ikanta ikinanaji Jesús iipatsitiki Judá-iti itsipayi-tanaari iyomitaani, ari itsipatakari iki-waatantzi. ²³ Matzitacha Juan ikiwaatantzi irirori Apinijaatiniki, tsika okaakitapaji Aapatyaarini, tima anta ari otzima-piro-tziri nijaa. Ikaratzi jatayitain-tsiri anta, ikiwaay-itawakiri. ²⁴ Tima tikira yaakaan-taitiriita Juan yasitakoitiri.

²⁵ Ikanta iyomitaani-payi Juan iñaana-wintha-takiri Judá-iti tsika okantakota inkiti-watha-tanta-jyaari yantayi-tziro ipinkai-tziri. ²⁶ Ari ijajitaki isaiki Juan, ikantapaakiri: “Yomitaan-tanirí, jirinta tsipatamiri intatzikiro nijaa Pariña, pikinkitha-takotakinari, ikiwaatantatzii irirori, oshiki atziri pokasitziriri.” § ²⁷ Ari yakanaki Juan, ikantzi: “Tsika ikanta piñaakiri yoka, tira ompoñaasiwaityaa, iriitaki Pawa iriipiro-takaakiriri. ²⁸ Tima awiroka-payi kimajaantakina nokantaki pairani: ‘Ti naaka Saipatzii-totaari, apatziro ityaantai-takina nojiwata-paakiri nokinkitha-takotiri.’ ²⁹ Thami nosiyakaan-tawakiro aawakaa-chari, iriitaki aapiintziro kooya iimintaitari. Iriima itsipa-winthatani, airo ikantapiro-waisita irirori, apatziro inkimosiri-tanaki inkimakiri-rika iñaawai-tanaki iimintaitari. Ari nokantari naaka, ti niriipiro-waiti, iro kantacha antaro nonkimo-siritaki.

---

§ 3:26 Yomitaan-tatsirí = Rabi

³⁰ Tima aikiro ijatatyii yiriipiroti yoka, irooma naaka ari nompairanii-tyaakotiri.”

Poñainchari jinoki

³¹ “Itzimi poñainchari jinoki yanairi maaroni. Iriima nampitarori kipatsiki, osaawisatzi inatzi, ikinkitha-tasita-piintaro osaawisato. Iriima poñainchari inkitiki yanairi maaroni, ³² ikinkitha-takotziro okaratzi iñiiri, okaratzi ikimiri. Iro kantacha airo ikimisantatziro okaratzi ikinkitha-takotziri. ³³ Iro kantacha inkarati kimisanta-najirini yoka, aritaki imatanakyaa irirori inkinkitha-takota-nakiri Pawa iriipirori inatzii. ³⁴ Yoka ityaantakiri Pawa, iñaani Pawa inkinkitha-takoti. Tima Pawa ithonkiro inampi-siri-takaan-tantaro Itasorinka. ³⁵ Yoka Asitairi itakotari Itomi, ipinkatharitakaakiri maaroni tzimayi-tatsiri.

³⁶ Itzimi-rika kimisanta-najirini Itomi, aritaki yañaanitaji. Iriima kaari kimisanta-jirini Itomi, airo yañaanitaji irirori, apatziro yatzipi-tajyaaro iwasankitaajiri Pawa.”

4

Jesús aajatzi Ositikii-toni-sato

¹ Okanta apaata iyotaki Jesús ikimajitaki Nasitantaniri-payi, ikantaitzi: “Tzimaki oshiki iyomitaani Jesús, ikiwaataki oshiki atziri, yanaanakiri Juan.” ² (Kaari-machiini Jesús kiwaatantatsini, iyomitaani-payi kiwaatantatsiri.) ³ Irootaki ipiyantaari Jesús Tapowiniki isaikawitaka iipatsitiki Judá-iti. ⁴ Ontzimatyii inkinanajiro Ositikii-toniki tsikarika yathakiryaitziro.

⁵ Irojatzí yariitan-takari nampitsiki ipaitai-tziri Sikochaarini. Iro tsipa-nampí-tarori iipatsiti Jacob, ipanajiriri itomi José ikamajira irirori Jacob.

⁶ Ari otzimiri anta nijaa iiyakotani pairani Jacob. Tima ayimatakiri imakori Jesús yaniitakira, isaikimo-tapaakiro nijaa. Aritaki tampatzikataki ooryaatsiri. *

⁷ Ari opokakiri Ositikii-toni-sato onkai nijaa. Ikantawakiro Jesús: “Pimpina nijaa nirawakita.” ⁸ Ijajiitatzi iyomitaani nampitsiki yamananti owaritintsi. ⁹ Ari akanakiri kooya okantanakiri: “¿Tsika pinkina-kayiroka? Judá-iti pinatzii awiroka, pimapokina pikampitana nompimi nijaa, naaka Ositikii-toni-sato.” Tima maaroni Judá-iti ti yaapatyí-yaari kamiitha Ositikii-toni-satzi. ¹⁰ Ari yakanakiro Jesús, ikantziro: “Arimi piyoti paita ipantziri Pawa, arimi piyotakirimi kamita-kimiri nijaa, awiroka kamitirinimi irirori. Aritaki impakimiromi irirori nijaa añakaan-tatsiri.” ¹¹ Okantanaki kooya: “Pinkatharí, tikachaa-jaini pinkitan-tyaari nijaa, inthomponta osaiki, ¿tsikatyaa payiroka pimpinari nijaa añakaan-tatsiri?” ¹² ¿Panairima awiroka awaisatziitini Jacob, opanajairori iroka nijaa, ira-jiitakiri pairani irirori, itomi-payi, aajatzí ipira-payi?” ¹³ Ikantzi Jesús: “Maaroni irirori iroka nijaa, airo opyaaja imiri. ¹⁴ Iriima inkarati irironi nijaa nopantziri naaka, airo iñaajiro imiritaji. Tima iroka nijaa nompajiriri naaka onkimita-jyaaro nijaatinka osiyaa-

---

* **4:6** tampatzika ooryaatsiri = ooryaatsiri 6. (Ari okanta iyotaitziri ooryaatsiri pairani.)

siri-tanta-jyaarimi, irasi iwiro yañaani-yitaji.”
¹⁵ Okantzi kooya: “Pinkatharí, pimpinaro naaka iroka nijaa, airo nomiritantaja, airo nopiya-piyawaitanta nonkayi nijaa.”

¹⁶ Ikantziro Jesús: “Pijati, pinkaimiri piimi, pimpiyamai-tajyaa aka.” ¹⁷ Okantzi kooya: “Tikatsi noimi.” Ikantziro Jesús: “Kamiitha pikantaki, ti intzimi piimi. ¹⁸ Tima pairani tzimawi-tacha ikaratzi 5 piimi. Iriima pitsipatari iroñaaka kaari piimi. Omapiro pikantakiri.” ¹⁹ Ari okantanaki kooya: “Pinkatharí, kimitaka awiroka Kamantan-tzinkari. ²⁰ Pairani nowaisatziti-payi Ositikii-toni-satzi ipinkathata-piintakiri irirori Pawa aka otzisiki. Irooma awirokaiti Judá-iti pikantajitzi anta Aapatyaawiniki apinkathata-piintajiri.” ²¹ Ikantanakiro Jesús: “¡Pinkimi kooya! Irootaintsi pimpinkatha-yitajiri awirokaiti Asitairi, ti onkowa-jaantyya pimpoki aka otzisiki, ti onkowa-jaantyya aajatzi pijati Aapatyaawiniki. ²² Omapiro, ti piyojii-wityaa awiroka ipaita pipinkathata-piintziri. Irooma naaka-payi Judá-iti noyotziri nopinkatha-tziri. Tima ishininka Judá-iti inatyii wawisaa-kotan-tatsini. ²³ Tima irootzi-mataintsi piñaajiro. Iroñaaka impinkatha-siri-tairi Asitairi ikaratzi pinkathapirotariri. Tima iriitaki inintairi aajatzi irirori Asitairi impinkatha-yitairi. ²⁴ Tima yoka Pawa iriitaki aajatzi Tasorinkantsi, kaari koñaata-tsini. Inkarati pinkatha-yitairini, ontzimatyii impinkatha-siri-pirotairi, ti onkowa-jaantajyaa yantayi-tairo koñaayi-tatsiri.” ²⁵ Okantzi kooya:

“Noyotzi naaka ari impokaki Saipatzii-totaari, (ipaitai-tziri Cristo.) Aririka yariitakyaa, iriitaki kamanta-paakaironi maaroni tsika okantakota iroka-payi.” † 26 Ikantzi Jesús: “Naakataki, kinkitha-waita-kaakimiri.”

27 Ari yariijii-tapaja iyomitaani. Okiryaaantsi ikantajii-tapaaka iñaapaakiri ikinkitha-waita-kairo kooya. Iro kantacha tikatsi aparoni sampita-paakirini, inkantiri: “¿paita osampitzimiri kooya? ¿Paita pikinkitha-waita-kairori?” 28 Ookanakiro kooya oyowitziti, jataki nampitsiki, okantapaakiri oshininka-payi: 29 “Pimpoka-jiiti, piñiiri atziri yotakirori maaroni nantayi-takiri pairani. ¿Kaarima Saipatzii-totaari?” 30 Ari isitowa-jiitanaki atziri-payi saikatsiri nampitsiki, pokajii-tanaki isaikakira Jesús.

31 Ari isintsiwinta-jiitziri iyomitaani, ikantziri: “¡Yomitaanarí, piyaa!” ‡ 32 Ikantzi Jesús: “Tzimatsi nowariti nowari naaka, ti piñaajiiitiro awiroka.” 33 Ari isampita-wakaanaka iyomitaani: “¿Tzimatsima ninka amakiniriri iwariti?” 34 Ikantzi Jesús: “Irootaki nokimita-kaantari nowariti nantiniri inintziri tyaanka-kinari. Ontzimatyii amonkara-tajiniri inintziri antainiri irirori. 35 Iroka pikanta-piinta-jiitzi awiroka: ‘Iyotapaaka 4 kasiri osampatan-tyaari pankirintsi.’ Iro kantacha, pinkimi nokantzimi. Pamini pankirintsi-masiki, aritaki kantaka osampayitaki awiitan-tyaarori. 36 Inkarati awiitaironi impinai-tajiri. Tima yawiitajiro

---

† 4:25 Saipatzii-totaari = Mesías ‡ 4:31 Yomitaanarí = Rabí

okithoki pankirintsi osiyakaa-wintziriri añaaniyi-tatsini. Irootaki intharowintantajyaari pankita-kirori intsipa-tajyaari awiikita-jironi. ³⁷ Tima omapiro isiyakaa-wintaitakiri, ikantaitzi: “Tzimatsi aparoni pankita-kirori, tzimatsi pasini awiitajironi.” ³⁸ Tima nontyaanka-yitakimi awirokaiti pawiiyi-tajiro kaari pipomirintsi-winta pantawai-wintiro. Tima tzimatsi pasini pomirintsi-winta-kirori yantawai-wintakiro. Awirokaiti anintaa-waitaarori yantawaitani.”

³⁹ Tima oshiki Ositikii-toni-satzi, asitarori inampi anta ikimisanta-nakiri Jesús okamantapaakiri kooya, okantzi: “Iyotakiro okaratzi nantayi-takiri pairani.” ⁴⁰ Ikanta yariijii-tapaaka Ositikii-toni-satzi isaikaki Jesús, isintsiwintapaakari isaikimo-tanakiri inampiki. Irojatzisaikan-tanakari Jesús, okaratzi apiti kitaitiri isaikanaki. ⁴¹ Aikiro ishikita-nakitzii pasini kimisanta-naintsiri, tima iriitaki ikima-jaantakiriri okaratzi ikantayi-tziri Jesús. ⁴² Ari ikantaitanakiro kooya: “Kimisanta-yitaana naaka, tira apatziro nokimisantajiri pikaman-tapaakina awiroka, tima naaka kimajaantajiri okaratzi ikantayi-tziri. Noyojii-takiri iriitaki matzirori iwawisaa-kotairi atziri-payi, iriitaki Saipatzii-totaari.”

Iwawisaakotajiri Jesús itomi aparoni jiwari

⁴³ Ikanta omonkarataka apiti kitaitiri isaikapaaki Jesús Ositikii-toniki, awisanaki ijatiro Tapowiniki. ⁴⁴ Tima iriitaki Jesús kanta-jaantaintsi: “Aparoni Kamantan-tzinkari ti

impinkatha-taitiri inampipi-piroriki.” ⁴⁵ Ikanta yariitaja Tapowiniki, oshiki yaakamiitha-taita-wajiri anta, tima ari ikarataki ijajiitaki Aapatyaawini yoimosirinkiro Anankoryaantsi, iñaakiro maaroni yantayi-takiri Jesús anta.

⁴⁶ Ari yariitaari Jesús anta Mawosi-winiki saikatsiri Tapowiniki, tsika ipyaakiro nijaa okimiwai-tanakaro iraitsiri. Tzimatsi anta iriipirori jiwari, mansiya-taintsiri itomi anta nampitsiki Capernaum. § ⁴⁷ Ikanta yoka jiwari ikimako-takiri Jesús ari yariita Tapowiniki ipoñaakaro iipatsitiki Judá-iti, ijatasi-tanakiri iñiiri. Isintsiwinta-paakiri, ijati iwankoki iwawisaako-tairi itomi, irootaintsi inkamaki.

⁴⁸ Ari ikantanaki Jesús: “¿Paitama kaari pikimisantantana awirokaiti? Pininta-jaantzi noñaakaimiro kaari piña-piintzi, pininta-jaantzi notasonka-wintan-tawaki.” ⁴⁹ Iro kantacha ikantanakiri jiwari: “Pinkathari, thamiita iroñaaka, tikira ikamana-kiita notomi.”

⁵⁰ Ipoña ikantzi Jesús: “Pimpiyi piwankoki. Awisakotaji pitomi.”

Ikimisananaki atziri okaratzi ikantakiriri Jesús, piyanaka. ⁵¹ Ipiya-winthaita iwankoki, imonthaakari impiratani-payi, ikantawajiri: “¡Awisakotaji pitomi!”

⁵² Isampita-nakiri tsika iwiraaka ooryaatsiri yamataa-koniintan-tanaari itomi, ikantajiitzi impiratani: “Chapinki, itainkanaki ooryaatsiri, aritaki awisanakiri ikatsirinka-waitzi.” *

⁵³ Ari ikinkithasiri-tanakiro asitariri aritaki iwiraakari ooryaatsiri chapinki ikantakiri Jesús:

---

§ 4:46 iraitsiri = vino * 4:52 itainkanaki ooryaatsiri = ooryaatsiri 7. (Ari okanta iyotai-tziri ooryaatsiri pairani.)

“Awisakotaji pitomi.” Irootaki ikimisantan-tanakari irirori, ari ikimita-nakari aajatzi maaroni ishininka-payi irirori ikimisanta-nakiri Jesús. ⁵⁴ Irootaki apititain-tsiri iñaakan-tziro Jesús itasonka-wintantzi yariitaja Tapowiniki ipoñaajaro iipatsitiki Judá-iti.

5

Kisoporokiri Simapankoni-satzi

¹ Okanta apaata, yoimosirinka-jiita Judá-iti Aapatyaawiniki. Ari ijatzitakari aajatzi Jesús.

² Ari osaikiri Aapatyaawiniki iwaankanai-tziro nijaa ipaitai-tziro “Nisironka-pankoni.” Tzimatsi okaratzi 5 owanko-shita-payi. Iro otsipana-nampitari asitako-rontsi ipaitai-tziri “Ipiraitari.”

* ³ Ari ipiyotari oshiki mantsiyari, mawityaakiri, kisoporokiri, achoriwai-tatsiri. Tima naryaa-yita kipatsiki iyaawintaro oshiwaatyaa nijaa.

⁴ Ikantaitzi inatziira ipoki maninkari-payi ishiwaa-takairo nijaa, intzimi-rika itanakyaaaroni impiinkaa-tantyaaro nijaa oshiwaata, aritaki yisidakotaji imantsiya-waitzi. † ⁵ Tzimatsi anta aparoni mantsiyari okaratzi 38 osarintsi imantsiya-waitaki.

⁶ Ikanta iñaapaakiri Jesús inaryaaka yoka mantsiyari, iyotapaakiri osamani imantsiya-waitaki, isampita-paakiri, ikantziri: “¿Pinintzi pisidakotaji?”

⁷ Ikantzi mantsiyari: “Tikatsi wiinkinani nijaaki aririka oshiwaa-paitityaa. Tima nokowawita-piinta

---

* **5:2** Nisironka-pankoni. = ikantai-tziro iñaaniki Heber-iiti Betesda; Ipiraitari = Oisha = Oveja † **5:4** Onasiyita ñaantsi-payi

nopiinkaatimi, yanaako-waitakina pasini ipiinkaataki irirori.” ⁸ Ikantzi Jesús: “Pintzinai, paanajiro pinaryaa-minto, pijatai.” ⁹ Apatha-kiro yisitako-tanaji yoka atziri, yaanajiro inaryaa-minto, aniitanaji. Tima kitaitiri imakoryaan-taitari onatziira, ¹⁰ ikantakiri Judá-iti yoka atziri isitako-taatsiri: “Kitaitiri imakoryaan-taitari onatzii iroñaaka, ti osinitaan-tsiti paanajiro pinaryaa-minto.” ¹¹ Ikantzi isitako-taatsiri: “Ikantatyaana isitako-takaa-janari: ‘Paanajiro pinaryaa-minto, pijataji.’ ” ¹² Ari isampita-nakiri Judá-iti, ikantziri: “¿Itzimika kantakimiri: ‘Paanajiro pinaryaa-minto, pijataji?’ ” ¹³ Iro kantacha yoka isitakotaatsiri, ti iyoti tsika itzimi isitako-takaa-jiriri, ti iñaawajiri tsika ikinanaki Jesús, tima oshiki atziri piyotain-chari anta. ¹⁴ Okanta anta tasorintsi-pankoki iñaajiri Jesús yisitako-takaajiri, ikantziri: “Aritaki isitakotajimi iroñaaka, airo papiitairo pantajiro kaari-pirori, omapiro-tzimi = kari kowiinkapiro-tatsiri.” ¹⁵ Ari ijatanaki isitako-taatsiri, ikamantakiri Judá-iti iriitaki Jesús isitako-takaa-jiriri. ¹⁶ Irootaki yitanta-nakarori ikisaniintziri Jesús, okantakaan-tziro yisitako-takaantaki kitaitiri imakoryaan-taitari. ¹⁷ Iro kantacha ikantzi Jesús: “Yasi iwiro yantawaitzi Asitanari, ari nokimitari naaka nantawaitzi.” ¹⁸ Irootaki ininta-piro-tantari Judá-iti iwiiri Jesús, tima ti apatziro yantawai-tantaro kitaitiri imakoryaan-taitari, isiyako-takari Pawa, ikantaki Jesús: “Iriitaki Pawa asitanari.”

Isintsinka Itomi Pawa

19 Ari yakanaki Jesús, ikantzi: “Yoka Itomi Pawa, ti yantiro ikowasi-yitari irirori. Apatziro yantziro okaratzi iñaakotziriri Asitariri. Tima okaratzi yantziro Asitariri, irojatzi yantziro Itomi. Omapiro. 20 Tima intakotaari Asitariri yoka Itomi, iñaakiri maaroni yantayi-tziri irirori. Aikiro iñaakatziiri opaiyita-rika antaroyi-tatsiri, tima okiryaaantsi pinkanta-wintyaaro awirokaiti. 21 Ikimitara Asitariri ipiriinta-yitziri kaminkari, yañaani-takairi, aritaki ikimi-tzitari Itomi irirori, yañaakaa-yitajiri inintziri. 22 Ti imishatanti Asitanari, iriira inintakaaki Itomi imishakowintantaji, 23 irootaki impinkatha-tantai-tyaariri irirori Itomi, ikimitaitziri Asitariri. Itzimi kaari pinkatha-tirini Itomi, ti impinkatha-tzityaari Asitariri, ontyaankakiriri aka.

24 Inkarati kimaironi nokanta-yitakiri, aririka yawintaa-najyaari ontyaanka-kinari, aritaki yañaasiri-yitaji. Airo iwasankitaitziri, aritaki okarata-paaki ikaamani-waitzi, irasi iwiro yañaaji. Omapiro. 25 Tima irootaintsi omonkara-tajyaa, iroñaakataki inkimayi-tairo kamasiriri-payi iñaani Itomi Pawa. Tima inkarati kimaironi, aritaki yañaasiri-yitaji. Omapiro. 26 Ikimita Asitariri yañaakaantzi, aritaki ikantzi-taari Itomi yañaakaantaji irirori, 27 ipakiri isintsinka imishakowintantaji, tima iriitaki Itomi Atziri. 28 Airo pikiryaa-winthasitaro nokantakiri. Irootaintsi omatajyaa inkiman-tajjaarori kaminkari-payi iñaani, 29 ari impiriinta-yitanaki tsika ikitayitaka. Ikaratzi antapiinta-kirori kamiithari, yañaani-

yitaji. Iriima antapiinta-kirori kaari-pirori, ari yañaawi-tajyaa iwasankitaitairi.”

Ñaayita-kiriri Saipatzii-totaari

³⁰ “Ti nantasi-tyaaro noninta-sitari naaka, iriitakira Asitanari nintatsiri naminako-yitajimi. Okaratzi nomishakowintan-tziri naaka, tampatzika onatzii, tima ti nantasi-waityaaro noninta-sitari naaka, irootaki inintziri Asitanari ontyaanka-kinari. ³¹ Naakami kinkitha-takotachanimi apaniroini, tikatsi apantyaaroni nokinkitha-takotziri. ³² Iro kantacha tzimatsi pasini kinkitha-takotanari, tima noyotzi naaka omapiro okaratzi ikinkitha-takotanari irirori. ³³ Tima omapiro ikantakiri pairani Juan pityaankan-takari sampitai-tirini. Tima okaratzi ikinkitha-takota-wakinari irirori omapiro-tatyaa. ³⁴ Iro kantacha ti nonkowa-waitiri naaka atziri kinkitha-takotinani, inkanti: “Kamiithari inatzii yoka.” Nosiritanta-rori ikinkitha-takotakinari pairani Juan, irootaki pinkimisantantajyaariri awiroka Pawa, pawisako-tajiita. ³⁵ Tima okaratzi ikamantan-takiri pairani Juan okimita-paintari ootamintotsi kitainkatatsiri. Irootaki pikowawita-paintari awirokaiti panintaa-wakyaaromi kitainkari. ³⁶ Iro kantacha tzimatsi anairiri Juan ikinkitha-takotana. Okaratzi nantziri naaka, irootaki ikantanari Asitanari, irootaki omapiro-tzirori oñaakan-tzirori iriitaki Asitanari ontyaanka-kinari. ³⁷ Iriitaki Asitanari ontyaanka-kinari. Irijatzi kamantan-taintsiri inkimisantantaityaanari naaka. Titzimaita pinkimiro awirokaiti iñaawaitziri. Tima ti piñaawai-poro-tanitiri. ³⁸ Ti

pinkimisantiro awirokaiti iñaani, okantakaan-tziro ti pinkimisantina naaka, tima naaka ityaantani. ³⁹ Amatsinka pikantawita piñaana-tziro Iñaani Pawa, pisiyakaantzi aritaki pañaani-yitaji. Tima naakawitaka okinkitha-takotziri Iñaani Pawa, ⁴⁰ titzimaita pininta-jiiti awiroka pawintaa-jyaana pasi piwanta-jyaarori pañaayitaji. ⁴¹ Ti namina-mina-tasityaaro naaka intharowinta-waityaana atziri-payi. ⁴² Tima noyoyitzimi naaka tsika pikanta-jiita awiroka-payi, ti pimiraawintiri Pawa. ⁴³ Naaka ityaankaki Asitanari nompoki, ti pinkimisantina awirokaiti. Iro kantacha aririka impoki pasini yantayi-tapaakiro inintasitari irirori, aritaki paakamiitha-jiitakiri. ‡ ⁴⁴ ¿Tsikama pinkini pinkimisanta-jiiti, oshiki piniwiwaitaro inkimo-siri-takaa-waitimi atziri ishamiwintzimi? Airo pininta-waitasita inkimo-siri-wintajimi Pawa? ⁴⁵ Airo pikinkithasiri-waitasita naaka mishakowinta-jimini Asitanariki. Iriitakira Moisés mishakowinta-yitajimini awirokaiti, tima iriitaki pawintaa-piintakari. ⁴⁶ Tima iriimi pinkimisantakimi Moisés, ari pinkimisanta-kinami naaka, tima naaka isankina-takotaki pairani Moisés. ⁴⁷ Tira pinkimisanta-tyiiri Moisés isankina-takowi-takana, ¿tsikama pinkini pinkimisantiro onkarati nonkanta-yitimiri naari?"

6

---

‡ 5:43 Wairontsi

*Iwakaari Jesús 5000 atziri**(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)*

¹ Ipoñaa imontyaanaka Jesús intatzikiro inkaari saikatsiri Tapowiniki, irojatzi ipaitaitziri Tiberias. ² Oshiki atziri oyaatakiriri, tima iñaakiri okaratzi yantayi-takiri, itikatsi-takaa-yitaji oshiki mantsiyari-payi. ³ Irojatzi itonkaantanakari Jesús otzisiki. Ari isaikapaaki itsipayitakari iyomitaani-payi. ⁴ Tima ariitzi-matakaa kitaitiri Anankoryaantsi, yoimosirinkantapiintari Judá-iti. ⁵ Ikanta yaminaki Jesús, iñaatziiri oshiki atziri oyaatakiriri, ikantanakiri Felipe: “¿Tsikama amanantika owaritinsi awakaiyaariri maaroni yokaiti atziri?” ⁶ Tima iyotaki irirori Jesús paita-rika yantiri. Iro kantacha isampita-sitari Felipe inkiman-tyaariri paita-rika inkantiri. ⁷ Ari yakanaki Felipe, ikantzi: “Ontzimatyii antawaiti inkarati 6 kasiri aantyaari oshiki kiriiki amanantan-tyaari owaritinsi, ari iwamatsi-tyaari kapichiini atziri-payi.” * ⁸ Akanaki pasini iyomitaani Jesús, iriitaki Andrés iririntzi Simón Pedro, ikantzi: ⁹ “Yoka aparoni iintsi amaintsiri 5 yatantaitari, apiti sima. ¿Arima yantita-kyaari oshiki atziri?” † ¹⁰ Ari ikantzi Jesús: “Pinkantiri isaikajiiiti.” Ari otzimiri anta katarosi-masi, ari isaikajiiitanaki. Tima apatziro iyomitai-takiri sirampari-payi ikarajiiitzi 5000. ¹¹ Ikanta yaakotakiro Jesús yatantaitari, ikaratakero ipaasonki-takiri Pawa, ipayitakiri ikaratzi saikayi-taintsiri. Ari

---

* 6:7 oshiki kiriiki = 200 denario † 6:9 yatantaitari = pan iwitsikai-tziri cebada

ikimitaakiri sima, ipakiri ikaratzi nintayitatsiri iyaa. ¹² Ikanta ikimaajiitaka maaroni atziri, ikantajiri Jesús iyomitaani: “Paayitajiro opitokiiriki okaratzi tzimaraan-tapain-tsiri, airo aparaawai-tanta.” ¹³ Ari iyoyaayitajiro iyomitaani-payi, ijaikitaji okaratzi 12 kantziri tzimaraan-tapain-tsiri karawita-chari 5 yatantaitari. ¹⁴ Ikanta iñaakiro atziri-payi itasonka-wintakiro Jesús owaritintsi, ikantajii-tanaki: “Iriitaki yoka akimakotani Kamantan-tzinkari pokatsini aka kipatsiki. Omapiro.”

¹⁵ Iro kantacha iyotaki Jesús impokajii-tatyii atziri-payi yaapaintiri, iwinkathariti-tyaari. Irootaki ipiyanta-naari tonkaariki isaikawaitzi apaniroini.

Yaniitantaro Jesús inkaari
(Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)

¹⁶ Ikanta otsitiniityaanaki, oirinka-jiitaja inkaariki iyomitaani Jesús, ¹⁷ otijiita-paaka pitotsiki, montyaa-kotanaka intatzikironta inkaari ijatairo nampitsiki Capernaum. Aritaki tsitini-piro-tanaki, tikira yariityaata irirori Jesús tsika isaikajiitaki iyomitaani-payi. ¹⁸ Antaro okantaka otamakaani inkaari, tima ontampyaa-tatzii sintsiini. ¹⁹ Tima santhataki imontyaa-kota-jiita iyomitaani inkaariki, iñaatziiri ipokaji Jesús yaniitan-taaro inkaari. Antaro itharowa-jiitanaki iyomitaani. ‡ ²⁰ Iro kantacha ikantapajiri Jesús yokapayi iyomitaani: “¡Naakataki, airo pitharowan-tawaitana!”

---

‡ 6:19 santhataki imontyaa-kota-jiita = 5 tirika 6 kilómetro = 25 tirika 30 estadio

21 Tima kimosiri ikantajiita ititawajiri pitotsiki, tikira-mintha osamaniti aatakojii-tapaaki tsika isiritaro yariityaa.

Oshiki atziri amina-mina-tairiri Jesús

22 Okanta okitaitita-manaji, iyotaki atziri-payi saikain-tsiri intatzikiro apinto onatzi pitotsi imontyaan-tanaari iyomitaani-payi Jesús, apaniroini imontyaa-kotanaka iyomitaani-payi, ti ijati irirori Jesús. 23 Iro kantacha, yamaita-paaki pasini pitotsi poñaayi-tainchari nampitsiki Tiberias, aatajii-paaki tsika ipaasoonki-wintakiro Awinkathariti yatantaitari iwajiitakari. 24 Ikanta iñaakiro atziri-payi ti isaiki Jesús aajatzi iyomitaani-payi, otijiitanaka pitotsiki, jaitijiitaki nampitsiki Capernaum, yamina-mina-tairi Jesús.

Ipaitai-tziri Jesús “owaritintsi añaakaan-tatsiri”

25 Ikanta yariijiitaka intatzikironta inkaari iñaapajiri Jesús, isampita-pajiri, ikantziri: “Yomitaanarí. ¿Tsika-paitima pariitaka awiroka aka?” § 26 Ikantzi Jesús: “Ti iro pamina-mina-tantyaanari pikimatha-tanajiro notasonka-wintakiro owaritintsi. Iro pamina-mina-matsi-tantanari pikima-niinta-jiitaka chapinki piwajiitaka. Omapiro. 27 Airo pantawaiwintziro owaritintsi thonkani-tachari, ontzimatyii pantawintairo owaritintsi kaari thonkachani añaanita-kayimini. Irootaki owaritintsi

---

§ 6:25 Yomitaanarí = Rabí

ipantziri Itomi Atziri, tima iriitaki iñaakan-takiri Pawa, Asitariri, tzimatsiri itasorinka.”

²⁸ Ari isampitai-tanakiri, ikantai-tziri: “¿Tsikama nonkant-yaaka nantant-yaarori okaratzi inintziri Pawa nantiniri?” ²⁹ Ikantzi Jesús:

“Iroka inintziri Pawa pantajiri, ontzimatyii pinkimisantairi yoka ityaantakiri.” ³⁰ Aikiro

isampitai-tatziiri, ikantai-tziri: “¿Paitama pintasonka-wintantiri awiroka nonkimisantant-yaamiri? ¿Paitama pantayi-tziri? ³¹ Tima

pairani iwayitakaro awaisatzitini ipaitai-tziri ‘Paitamá’ anta otzisi-masiki, iroka ikantaitzi isankina-takoi-tziro:

Pawa ipakiri iyaaro owaritintsi paryain-tsiri inkitiki.” *†

³² Ari yakanaki Jesús, ikantzi: “Okaratzi owaritintsi poñainchari pairani inkitiki, kaarira awaisatzitini Moisés opantironi. Iro kantacha iriitaki opajaironi Asitanari iroopirori owaritintsi. Omapiro. ³³ Tima okaratzi owaritintsi

ipantziri Pawa, iriitaki yoka poñainchari inkitiki, iriitaki añaakaa-yitajirini maaroni osaawisatzi.” ³⁴ Ari ikantai-tanakiri: “Pinkathari, irootaki nonintziri pimpa-piintinaro iroka owaritintsi.”

³⁵ Ikantzi Jesús: “Naakataki owaritintsi añaanita-kaantatsiri. Inkarati oija-siri-tainani naaka, airo itashaa-waitaji. Inkarati kimisantanajinani naaka, airo imiriwaitaji. ³⁶ Tima

nokantakimi, piñaawi-jiitakana awiroka, ti pinkimisantina. ³⁷ Ikaratzi ikowakiri Asitanari itsipa-siri-tyaana aritaki imatakiro, airo

* **6:31** paitamá = maná † **6:31** owaritintsi = pan

nomaninta-wakiri naaka. ³⁸ Ti iro nompokan-tyaari aka nopoñaaka inkitiki nantayitiro noninta-sitari naaka, apatziro nanta-piintiro inintziri Asitanari ontyaanka-kinari aka.

³⁹ Iroka inintziri Asitanari ontyaanka-kinari, airo nopyaakaan-tawaitzi aparoni ikaratzi tsipa-siri-takaa-kanari, ontzimatyii nowañoa-yitajiri apaata owiraant-yaaroni kitaitiri.

⁴⁰ Iroka inintziri Asitanari ontyaanka-kinari aka, inkarati yomitairini iriitaki Itomi, inkimisanta-najiri, aritaki yañaani-takaa-yitairi. Naaka owiriintairini apaata owiraan-tyaaroni kitaitiri.”

⁴¹ Irootaki opoñaantari ikisima-waita-nakiri Judá-iti yoka Jesús, ikimakiri ikantaki: “Naakataki owaritintsi poñainchari inkitiki.”

⁴² Ari ikanta-wakaa-jiitanaka: “¿Kaarima yoka Jesús, itomi José? Noyomitaa-jiitziri naaka asitariri. ¿Paitama ikantantari: ‘Nopoñaaro inkitiki?’ ”

⁴³ Ikantzi Jesús: “Aritapaaki pikisima-waitakina.

⁴⁴ Tikatsi tsipa-siri-tasit-yaanani naaka airorika yamasiri-tairi Asitanari tyaanta-kinari. Tima naaka owiriinta-jirini apaata owiraant-yaaroni kitaitiri.

⁴⁵ Irootaki isankina-takotaki Kamantan-tzinkari-payi, ikantaki:

Iriita-jaantaki Pawa yomitaa-jirini maaroni.

Tima inkarati kimairiri Asitanari, yomitairini irirori, aritaki itsipa-siri-tajyaana naaka. ⁴⁶ Tima tikatsi ñaaporo-takirini Asitanari, apatziro poñainchari Pawaki, iriitaki ñaaporo-tziriri.

⁴⁷ Inkarati kimisanta-jinani naaka, aritaki yañaanitaji. Omapiro. ⁴⁸ Naakataki owaritintsi añaakaan-tatsiri.

⁴⁹ Iwawitakaro piwaisatzitini

ikantai-tziri ‘Paitamá’ anta otzisi-masiki, iro kantacha kamayitaji irirori. ⁵⁰ Iriima yoka osiyakarori owaritintsi poñainchari inkitiki, airo ikaamanitaji inkarati owakyaarini. ⁵¹ Naakataki añaanita-tsiri owaritintsi poñainchari inkitiki. Itzimi-rika owakyaaroni iroka owaritintsi, aritaki yañaanitaji. Iroka owaritintsi nopantziri naaka, nowatha-piro onatzii. Iriitaki natsipiwinta osaawi-satzi-payi yañaani-tanta-jyaari irirori.”

⁵² Ari ikanta-wakaa-jiita Judá-iti: “¿Tsikama inkinakairoka yoka iwakaan-tairori iwatha?” ⁵³ Ikantzi Jesús: “Airorika piwaro iwatha Itomi Atziri, airorika piro iriraani, airo pañaani-yitaji. Omapiro. ⁵⁴ Itzimi-rika owakyaaroni nowatha, itzimi-rika irakironi niraani, aritaki yañaani-yitaji. Naakataki opiriinta-jirini owiraant-yaaroni kitaitiri. ⁵⁵ Tima owaritintsi-pirori onatzii iroka nowatha, irooma niraani irootaki ira-piroitsiri. ⁵⁶ Itzimi-rika owakyaaroni nowatha, itzimi-rika irakironi niraani, itsipasiri-taana naaka, nomatzitari naaka notsipasiri-taari irirori. ⁵⁷ Tima yoka Asitanari ontyaanka-kinari naaka añaanita-tsiri inatzii, iriitaki añakaanari naaka. Ari okantzitari aajatzi, itzimi-rika owajyaanani naaka, aritaki nañaakaa-yitajiri. ⁵⁸ Nokinkitha-takotatziiro owaritintsi poñainchari inkitiki. Iroka owaritintsi ti osiyaaro ipaitai-tziri ‘Paitamá’ iwayitakari pairani piwaisatztini, iwayiwitakaro, ikamayitaki irirori. Iriima inkarati owakyaarini yoka osiyarori owaritintsi, irasi iwiro yañaanitaji.” ⁵⁹ Irootaki iyomitaan-takiri

Jesús tsika yapatota-piintaita anta nampitsiki Capernaum.

Ikinkitha-takoi-tziro añaaantsi

⁶⁰ Ikanta ikimaitakiro iroka yotaantsi, oshiki ikaratzi kimisanta-kiriri Jesús, kantanaintsiri: “Oshiki okompitataka okaratzi ikantayitakiri Jesús. ¿Paitama kimisanta-matsi-tirini?”

⁶¹ Tima yotaki Jesús iñaawai-poroki-tatzii ikaratzi ikinkitha-takaakiri, isampita-nakiri: “¿Tima onimotimi okaratzi nokaman-takimiri?”

⁶² ¿Tsikama pinkantika aririka piñiirimi yoka Itomi Atziri iwajinokajyaa tsika ipoñaaka pairani? ⁶³ Okaratzi nokinkitha-takoyi-takimiri, irootaki kantako-tachari okaratzi añasiritakaan-tatsiri, kaari awatha-piro nokinkitha-takotzi, tikatsi ompaita-jaantyyaa awatha. Nokinkitha-takota-tziro awintaa-siri-taantsi kaari koñaani-tatsi, añakaan-tatsiri. ⁶⁴ Iro kantacha tzimayi-tatsi pikarajiitaki awirokaiti kaari kimisanta-tsini.” Tima iyotzitakari Jesús inkarati kimisantairini, aajatzi tsika itzimi pithoka-sityaarini. ⁶⁵ Aikiro ikantana-Kitzii Jesús: “Irootaki nokantzi-tanta-kamiri: ‘Tikatsira aparoni tzipa-siri-tajyaanani naaka, airorika inintakaanari Asitanari.’ ”

⁶⁶ Aripaiti iñiitziro, oshiki owashaantanakirori ikimisantawita-piintari Jesús, ti intsipa-tanajyaari. ⁶⁷ Ari isampita-nakiri Jesús karatatsiri 12 iyomitaani, ikantziri: “¿Pinintzima pijayitaji awiroka-payi?” ⁶⁸ Ari yakanaki Simón Pedro, ikantzi: “Pinkatharí,

¿Tzimatsima pasini nOMPIYA-sitajiri naaka-payi? Apatziro pikanta awiroka pikinkitha-takotziro añakaan-tatsiri.⁶⁹ Aritaki nokimisanta-jiitakimi naaka-payi, noyojiitakimi awirokataka Saipatzii-totaari, Itomi Pawa Añaanita-tsiri.”⁷⁰ Ari yakanaki Jesús, ikantziri: “¿Kaarima naaka oyoyaakimiri pikaratakira 12? Iro kantacha tzimatsi aparoni pikarataki kamaari inatzii.”⁷¹ Tima inkinkitha-takotatziiri Judas, Itomi Simón Nampitsi-wiri. Iriitaki Judas pithoka-sityaarini, tima iriiwitaka aparoni ikaratzira 12 iyomitaani.

7

Iririntzi-payi Jesús ti inkimisanta-jiitiri

¹ Ipoñaa ijataki Jesús yariitan-tawaiyita Tapowiniki, ti ininti inkinanaji ipatsitiki Judá-iti, tima yamina-mina-tatziiri Judá-iti iwiiri.
² Iro kantacha monkara-tzimataja kitaitiri yoimosirinkanta-piintarori Judá-iti ipaitaitziri “Panko-shitantsi.”
³ Imatanakiro iririntzi okaakiini Jesús, ikantanakiri: “Airo pimana aka, pijati inampiitiki Judá-iti iñaantyaamiri anta piyomitaani-payi onkarati pantayitiri.”
⁴ Tima inkarati nintatsiri iyoitiri, ti imanakaayaaro yantayi-tziri. Piyotziro awiroka pantayi-tziro opaiyita-rika, piñaakantiro tsika ipiyojiita atziri-payi.”
⁵ Tima imatzitakaro iririntzi-payi irirori ithainka-siri-waitakiri.
⁶ Ari ikantanaki Jesús: “Tikira omonkaratyaata noñaakan-tantyaari naaka, irooma awiroka ti onasityaa piñaayi-tziro kitaitiri-payi.”
⁷ Ti inkisaniintimi awiroka-payi osaawi-satziiti.

Irooma naaka oshiki ikisaniintakina, tima koñaaro nokinkitha-takotziro naaka, kaari-pirori onatzii okaratzi yantayi-takiri. ⁸ Pijajiiti awiroka yoimosirinka-jiita, airo nojatzita naaka, tima tikira omonkaratyaata noñaakan-tantyyaa.” ⁹ Ikaratakiro iñaawai-yitakiro iroka ñaantsi, irojatzii isaikanaki Tapowiniki.

Yoimosirinkiro Jesús ipaitai-tziri “Pankoshitantsi”

¹⁰ Iro kantacha, tima jaitijiitaki iririntzi-payi, ari yampoitanaki irirori Jesús, imananiki ijataki, tikatsi yotatsini. ¹¹ Oshiki yamina-mina-takiri Judá-iti anta yoimosirinka-jiita, ikantajiitzi: “¿Tsikama isaikika yoka atziri?” ¹² Tima oshiki atziri thainka-waita-kiriri Jesús. Tzimatsi kantatsiri: “Kamiithari inatzii yoka atziri.” Tzimatsi pasini kantatsiri: “Ti inkamiithati, yamatawi-takiri atziri-payi.” ¹³ Iro kantacha, omanaan-tsikiini ithainka-mawai-takiri Jesús, tima itharowanta-tyaari ijiwariti-payi Judá-iti.

¹⁴ Iro kantacha, aritaki niyaankitaki yoimosirinka-jiita, ari ikyaapaaki Jesús tasorintsi-pankoki, iyomitaan-tapaji. ¹⁵ Tima okiryantzi ikantajii-tanaka Judá-iti, ikantajiitzi: “¿Tsikama iyotani-tantari yoka, ti inkyaawityaa tsika iyomitaan-taitzi?” ¹⁶ Ari yakanaki Jesús, ikantzi: “Tima okaratzi noyomita-yitakimiri ti naaka yotasityaaroni, iriitaki oyota-kayi-narori ontyaanka-kinari. ¹⁷ Inkarati kowapiro-taironi inintziri Pawa, aritaki iyotairo iriitaki Pawa oyota-kayi-narori okaratzi noyomitaan-tziri, tima ti naaka yotasiwai-tyaaroni. ¹⁸ Tima

inkarati oyomitaan-tzirori iyotasi-waitari, yamina-mina-tatzii impinkatha-taitiri. Iriima amina-mina-tzirori impinkatha-tairi ontyaankanari, iriitaki ñaawaitzirori iroopirori. Tira intzipi-siri-waiti irirori. ¹⁹ ¿Tima isankinawitakami pairani Moisés Ikantakaan-taitani? Iro kantacha, ti pimonkara-jiitiro. ¿Paitama pasaryaan-tanari piwiina?” ²⁰ Ari ikantajii-tanaki atziri-payi: “¡Kamaarí! ¿Paitama asaryaamiri iwimi?” ²¹ Ikantzi Jesús: “Maaroni awirokaiti oshiki pikiryaa-wintha-takiro piñaakina nantakiri kitaitiri imakoryaan-taitari. ²² Ikantakaantaki pairani Moisés pinto-misitaani-tajyaa. (Tima kaari Moisés itakaan-tyaaroni intomisi-taani-tajityaa, awaisatziitini-payi itakaan-tanakarori pairani tikira-mintha intzimi Moisés.) Irootaki pitomisi-taanita-piintantari awiroka-payi kitaitiri imakoryaan-taitari. ²³ Piñaakiro, pitomisi-taanita-piintantaki awiroka-payi kitaitiri imakoryaan-taitari pimatan-tyaarori Ikantakaantani pairani Moisés. ¿Paitama pikisaniintan-tanari naaka nisitako-takaajiri maaroni iwathaki aparoni atziri kitaitiri imakoryaan-taitari? ²⁴ Paamawintyaa owapyii-motami = kari pimishakowintanti. Tampatzika-siri pinkantawintan-tajyaa.”

¿Iriitakima Saipatzii-totaari yoka?

²⁵ Ari isampita-wakaanaka Aapatyaawini-satzi, ikanta-wakaa: “¿Kaarima yoka yamina-mina-taitziri iwaitiri? ²⁶ Jiirinta isaikaki, maaroni ikimaitakiri iñaawaitzi, tikatsi akirini.

¿Iyotatziima pinkatharipayi iriitaki Saipatzii-totaari jirinta? ²⁷ Iro kantacha, ayojiitziri yoka atziri tsika ipoñaaro. Irooma apaata aririka impokaki matzirori ipaita Saipatzii-totaari, tikatsi yotatsini tsika ipoñaaro.” ²⁸ Tima irojatzi isaikaki Jesús tesorintsi-pankoki iyomitaantzi, ari isinchinkatanaki, ikantanaki: “¡Arimá! ¡Piyotanama awiroka-payi tsika nopoñaaro! Iro kantacha, ti naaka nintasi-tachani nompoki, ityaankani nonatzii yawintaa-piro-taitari. Kaari piyotako-tajiitzi awirokaiti. ²⁹ Iro kantacha noyotziri naaka, tima aritaki nokarajiitzi, iriitaki ontyaanka-kinari.” ³⁰ Ari inintawi-tanaka yaakaan-tirimi, iro kantacha tikatsi akotasi-tirini, tima tikira omonkara-paititya. ³¹ Tima oshiki kimisanta-nakiriri Jesús, ikantajiitzi: “Aamaa iriitaki yoka Saipatzii-totaari, tima oshiki itasonka-wintantzi. ¿Pikinkisiryama anairo onkarati intasonka-wintantiri Saipatzii-totaari?”

Ityaantaki Nasitantaniri airikirini Jesús

³² Ikanta Nasitantaniri ikimakiri atziri-payi ikinkitha-waita-kotziri Jesús. Yaapatyaa-nakari ijiwari-payi Ompira-tesorintsi-taari, ityaantaki aamaako-winta-rori tesorintsi-panko airikai-tirini. ³³ Ikantzi Jesús: “Airo osamanitzi nosaiki-motanajimi, irootaintsi nompipi isaikira ontyaanka-kinari. ³⁴ Oshiki pamina-mina-witajyaana, iro kantacha airo piñaajana, tima airo pitsipatana tsika nosaikapaji naaka.” ³⁵ Ari isampita-wakaa-jiita Judá-iti, ikantzi: “¿Tsikama ijamsitika yoka airo añaantari? ¿Ijatatyiima

pasiniki nampitsi yoiwaraa-yitaka ashininkapayi Judá-iti, iyomitaa-yitairi wirakochaiti?
 * 36 ¿Paitama ikantako-tziri: ‘Pamina-mina-witajyaana, airotzimaita piñaajana, tima airo pitsipatana tsika nosaikapaji naaka?’ ”

Nijaa añakaan-tatsiri

37 Okanta owiraanta-paakarori kitaitiri yoimosirinka-piroi-tantyaari. Ari ikatziyanaka Jesús, iñawaitanaki sintsiini, ikantanaki: “Tzimatsi-rika miriniinta-waita-tsiri, intsipasiritajyaana naaka, irawaitaji. 38 Tima isankinaitaki Sankinarintsi-pirori, ikantaitaki: Inkarati kimisanta-jinani naaka, onkimiwai-tyaaro osiyaa-siri-tanta-jyaarimi nijaa añakaan-tatsiri.”

39 Iriitaki isiyakaa-wintzi Jesús inkarati kimisantairini inampi-siri-tanta-jyaari Tasorinkantsi. Tima tikira intyaantai-tiriita Tasorinkantsi, tikira iwajinoka-sitajyaaro Jesús iwaniinkaro.

Iporoka-jiitanaki atziri-payi

40 Tzimatsi atziri-payi kimakirori ikantakiri Jesús, ikantajii-tanaki: “Omapiro-tatya yoka atziri Kamantan-tzinkari inatzii.” 41 Tzimatsi pasini kantanain-tsiri: “Saipatzii-totaari inatzii yoka.” Iro kantacha tzimatsi pasini kantatsiri: “Kaari, tima airo ipoñaaro Saipatzii-totaari Tapowiniki. 42 Tima isankinaitaki Sankinarintsi-pirori, ikantaitaki:

---

* 7:35 wirakochaiti = griegos

Icharini inatyii pinkatharini David Saipatziitotaritatsini, impoñii-yaaro Tantapankoniki, inampiki pairani David.”

⁴³ Ari iporoka-jiitanaki atziri ikisa-wakaa-wintanakari Jesús. ⁴⁴ Tzimatsi nintawi-tanain-chari yaakaan-tirimi, iro kantacha tikatsi akotasi-tirini.

Ti ñiiti siyaarini ñaawaitzi

⁴⁵ Ikanta ipiyapaaka aamaako-winta-rori tasorintsi-panko tsika isaiki Nasitantaniri aajatzi ijiwari Ompira-tasorintsi-taari, isampita-wajiri, ikantziri: “¿Paitama kaari pamantakari?”

⁴⁶ Ikantajüitzi irirori: “¿Tira ñiiti kimityaarini ñaawaiti!”

⁴⁷ Ikantajüitzi Nasitantaniri: “¿Yamatawi-tzita-kamima awiroka-payi?”

⁴⁸ ¿Tzimatsima ajiwariti kimisanta-kiriri yoka atziri? ¿Tzimatsima nokaratziri Nasitantaniri kimisanta-kiriri?

⁴⁹ Apatzirora ikimisanta-matsi-tziri atziri-payi kaari yotakotironi Ikantakaan-taitani, tima mishataari iinayitaji.”

⁵⁰ Ikanta Nasitantaniri Nicodemo, pokaintsiri pairani tsitiniriki ñiiri Jesús, ikantanaki:

⁵¹ “Isankinaitaki pairani Ikantakaan-taitsiri, ikantaitzi, ti osinitaan-tsiti imishakowintaitiri aparoni atziri airorika akimiri aroka-payi, irootaki ayotantyaari opaita yantakiri.”

⁵² Ikantai-tanakiri: “¿Awirokama Tapowinimatzi? Piñaana-pirotiro Sankinarintsi, aritaki piñaakiro, tikatsi Kamantan-tzinkari poñaachani Tapowiniki.”

Kooya mayimpiro

⁵³ Ipoña a ijayitaji aparo-payi iwankoki.

8

¹ Iro kantacha tonkaanaki Jesús otzisiki Yiinkai-toniki. ² Okanta okitaitita-manaji, ipiyaja tasorintsi-pankoki. Oshiki atziri piyotzi-winta-waari, saikapaji Jesús iyomitaa-pajiri atziri-payi. ³ Ikanta Yomitaan-tsinkari-payi itsipatakari Nasitantaniri-payi yamakiniri aparoni kooya imonthaaitakari omayimpitzi. Ikatziya-paakiro niyaankiniki ipiyojiita. ⁴ Ikantapaakiri Jesús: “Yomitaan-tatsiri, iroka kooya imonthaaitakari omayimpi-waitzi. ⁵ Ikantakaantaki pairani Moisés iwaiitiro mayimpi-tatsiri kooya. ¿Tsikatyaa pikantzika awiroka?” ⁶ Irootaki isampitan-tariri inintzi inkompita-kayi-tyaari Jesús, onantyaari inkanta-koitiriri. Iro kantacha oiyoontanaka Jesús isankina-waitantaro irako kipatsi. ⁷ Aikiro isampitai-tatziiri, ari ikatziyanaka yoiyoowitaka, ikantanakiri: “Tzimatsi-rika aparoni pikarajiitaki kaari antironi kaari-pirori, iriitaki itakaan-tyaaroni ishinyaan-tyaaro mapi iroka kooya.” ⁸ Aajatzi yoiyoontanaja, yapiita-najiro isankina-waitziro kipatsi. ⁹ Ikanta ikimajiitaki ikantakiri Jesús, aparato-payi ipiyayi-tanaka, tima ikinkithasiri-yitanakiro tsika ikantayita irirori. Iriitaki itataita-nakaro ipiyanaka antari-kona-payi. Ikanta isaikanaki apitiroini Jesús aajatzi kooya, ¹⁰ katziyanaka yoiyootaka, ari isampitziro ikantziro: “Kooyá, ¿Tsikama ikinajii-takika? ¿Tikatsima jatakaironi imishakowintimi?” ¹¹ Akanakiri iroori okantziri: “Tikatsi Nowinkathariti.” Ikantzi Jesús: “Aajatzi naaka airo nomishakowintzimi. Pijatai, airo papiitziro

pinkaaripirotaji.”

Ikitainka-takotziri Jesús osaawi-satzi-payi

¹² Ari yapiita-najiro Jesús iyomitairi atziri-payi, ikantziri: “Naaka kitainka-takotziriri osaawi-satziiti. Inkarati oshinta-jinani naaka, aritaki nonkitainka-takotajiri, airo ikinawaitaji otsitini-kitzi.” ¹³ Ari ikantzi Nasitantaniri: “Piwakowinta-siwaita pikinkitha-takota apaniroini, tikatsi apantyaaroni okaratzi pikinkitha-takowai-witaka.” ¹⁴ Ari yakanaki Jesús, ikantzi: “Kamiitha okaratzi nokamantan-tziri, okantawitaka nokinkitha-takowitaka apaniroini naaka. Tima noyotzi tsika nopoñaakaro, tsika anta nojataji. Iro kantacha ti piyojiitiro awirokaiti. ¹⁵ Pamitasi-jiitakaro pikimitha-kotari atziri-payi imishakowintantzi. Irooma naaka tikatsi nomishakowinti. ¹⁶ Aririka nomishakowintanti naaka, omapiro-tatyaara okaratzi nokanta-yitziri, tima ti apaniroini nomishakowintanti, ari nokaratziri Asitanari ontyaanka-kinari naaka. ¹⁷ Iroka okantzi Ikantakaan-taitsiri ipaitakimiri awirokaiti: Aririka osiya-wakaiyaa inkinkitha-takiri apiti kamantakotantatsini, omapiro-tatyaara okaratzi ikinkitha-tziri. ¹⁸ Naaka kinkitha-takotaincha. Ari ikantakari Asitanari ontyaanka-kinari irijatzi kinkitha-takota-kinari. Apiti nokaratzi nokinkitha-takota.” ¹⁹ Ikantzi Nasitantaniri: “¿Tsikama isaikiri Asitamiri?” Ikantzi Jesús: “Ti piyojiitina awiroka, ari pikimitairiri Asitanari ti piyotiri. Arimi piyojiitina naaka, ari piyotakirimi Asitanari.” ²⁰ Ari ikamantan-takirori Jesús

iroka-payi ñaantsi tesorintsi-pankoki tsika iwaita-piintziri kiriiki yasitakai-tariri Pawa. Iro kantacha tikatsi aakaantirini, tima tikira omonkara-paititya yaantai-tyaariri.

Tsika nojataji naaka, airo pariitaja anta awiroka

²¹ Ari yapiita-nakiro Jesús ikantzi: “Aririka nojataji oshiki pamina-mina-witajyaana, iro kantacha aritaki pinkama-koyitairo pikaaripiro-yitaki. Tsika-rika nojatajiro naaka, airo pariitaja anta awiroka.” ²² Ari ikanta-wakaa-jiita Judá-iti: “¿Isiniwai-tatyaa yoka. Irootaki ikantantari airo ariita arokaiti tsika ijati irirori?” ²³ Ikantzi Jesús: “Osaawi-satzi pinayitzi awiroka, irooma naaka jinoki-satzi nonatzii. Iro pinampi awirokaiti aka kipatsiki, irooma naaka nonampitaro inkitiki. ²⁴ Irootaki nokantan-tamiri: ‘Aritaki pinkama-koyitairo piyaari-pironka. Airorika pikimisantana nokaman-takowitaka tsika nopaita naaka, irootaki pinkama-kotan-tajjaarori piyaari-pironka.’ ” ²⁵ Ikantzi Judá-iti: “¿Tsikama pipaitaka awiroka?” Ikantzi Jesús: “Aritaki nokaman-takimi. ²⁶ Tima tzimawi-tacha oshiki nonkantimiri, tzimatsi oshiki nomishakowintakimiri aajatzi. Tima okaratzi iñaawai-tziri ontyaanta-kinari iriipirori onatzii. Okaratzi nokaman-tayitzimiri osaawi-satziiti, irootaki ikamantanari irirori.” ²⁷ Iro kantacha ti inkimathatiri ikinkitha-takowi-takari Asitairi. ²⁸ Irootaki ikantan-tanakari Jesús: “Aririka pipaika-kotakaan-takiri Itomi Atziri, aripaiti

piyoti tsika nopaita. Tima ti naaka antasiwai-tyaaroni noninta-kaari. Apatziro noyomitaanziro okaratzi iyomitaanari Asitanari. ²⁹ Itzimi ontyaanka-kinari ari itsipa-siritana naaka. Ti yookina Asitanari, tima nanta-piintzi-niri okaratzi ookimotariri.” ³⁰ Ikanta ikamanta-koyitakiro Jesús iroka-payi, oshiki kimisanta-nakiriri.

Ookakaa-wintajimi Iriipirori

³¹ Ikantakiri Jesús maaroni Judá-iti ikaratzi kimisanta-nakiriri, ikantziri: “Aririka poisokiro-tanakyaaro noñaani, awirokataki iriipirori noyomitaani. ³² Aritaki piyotairo iriipirori, irootaki iriipirori ookakaa-winta-jimini pisaikasiwai-tanta-jyaari.” ³³ Akaajii-tanaki Judá-iti, ikantzi: “Icharini-payi Abraham nonayitatzi naaka. Tikatsi ompirawai-tyaanani. ¿Paitama pikantan-tanari awiroka: ‘Aritaki yookakaa-wintai-tajimi.’?”

³⁴ Ikantzi Jesús: “Ikaratzi antapiintzirori kaari-pirori, osiyawai-takaro ompiratatyaarimi. Omapiro. ³⁵ Aparoni ompirataari kapichiini ishininka-taitari, iriima aparoni itomitaitari yasi iwiro ishininka-taitari. ³⁶ Aririka yookakaa-wintajimi Itomitaitari, aritaki piyotaji omapiro yookakaa-wintajimi. ³⁷ Noyoyitzimi awirokaiti icharini-yitari Abraham. Iro kantacha pinintajitaki piwiina, tima ti onimotimi nokantayitzimiri. ³⁸ Irootaki nokamantan-tziri naaka okaratzi iñaakanari Asitanari. Irooma awirokaiti pantasitaro okaratzi pikimako-tziriri asitamiri.”

Iriitaki asitamiri kamaari

³⁹ Ari ikantajiitzi Judá-iti: “¡Iriitaki nowaisatzitini naaka Abraham!” Ikantzi Jesús: “Awirokami icharini-payi Abraham, aritaki pantakiromi okaratzi yantayi-takiri pairani irirori. ⁴⁰ Iro kantacha, pininta-jiitaki awiroka piwiina nokaman-tawita-kamiro okaratzi iyotakaanari Pawa. ¡Tima ti ari inkantyyaa pairani Abraham! ⁴¹ Irojatzí pantayi-tziro okaratzi yantziri asitamiri.” Ari ikantajiitzi Nasitantaniri: “¡Tira naaka iirintsiti thainka-tasorintsi-taniri. Tima apatziro ikanta Asitanari, iriitaki Pawa!” * ⁴² Ikantzi Jesús: “Iriitakimi Pawa asityaamini, aritaki pintako-takyaanami, tima nopoñaakaro naaka Pawaki, naakataki. Ti naaka pokasita-chani noninta-kaani-kiini, tima iriitaki Pawa ontyaanka-kinari. ⁴³ ¿Paitama kaari pikimatha-tantaro nokanta-yitzimiri? Tima ti pininta-jiiti pinkimisantiro noñaani. ⁴⁴ Iriitaki asitakamiri Kamaari, panta-piinta-kiniri okaratzi inintziri. Yasi iwiro kamaari owakira itantana-karori, iwamaa-siri-tantzi. Iriri thaiyawaari-payi inatzii, ti iñaawaitiro iroopirori. Aririka ininti yamatawi-tanti, iñaawai-tziro thaiyaantsi. ⁴⁵ Irooma naaka, noñaawai-tziro iroopirori ñaantsi, titzimaita pinkimisanta-jiitina awirokaiti. ⁴⁶ ¿Tzimatsi aka pikarajiitaki, kandinani: ‘Kaari-piro-siriri inatzii Jesús?’ Tima okaratzi noñaawai-tziri, iroopirori onatzii. ¿Paitama kaari pikimisantantana?

---

* **8:41** thainka-tasorintsi-taniri = mayimpiriiti. Tima isiyakaa-winta-tziiri pairani Judá-iti, ti yoisokiro-tyaari Pawa, yantayi-tziro kaari-pirori.

47 Itzimi-rika yasitari Pawa, ikimisantziro iñaani. Irooma awirokaiti ti yasityaami Pawa, ti pinkimisanta-jiiti.”

Itzimitsitaka Saipatzii-totaari

48 Ikantajiitzi Judá-iti: “Omapiro nokantakimi Ositikii-toni-satzi pinatzii, tima kamaari pinatzii.” 49 Ikantzi Jesús: “Ti nonkamaariti, nopinkatha-tziri naaka Asitanari. Irooma awirokaiti, ti pimpinkatha-jiitina. 50 Ti naaka nintasi-tachani pimpinkathatina, tzimatsi pasini nintatsiri impinkatha-taitina, iriitaki mishakowintan-tatsini apaata. 51 Tzimatsi-rika kimisantaironi noñaani, airo ikamayitaji apaata. Omapiro.” 52 Ikantajiitzi Judá-iti: “Ari noyojiitzi omapiro pikamaaritzii. Tima kamaki Abraham, ari ikimitakari Kamantan-tzinkari-payi, kamayitaki maaroni. Ipoña pikantzi awiroka: ‘Tzimatsi-rika kimisantaironi noñaani, airo ikamayitaji.’ 53 ¿Panairima awiroka nowai-satzitini Abraham? Kamaki irirori, ari ikimiyi-takari Kamantan-tzinkari. ¿Tsikama pipai-matsitaka awiroka?” 54 Ikantzi Jesús: “Naakami nintasi-tachani impinkatha-taitinami, tikatsi apantyaaroni. Iro kantacha tzimatsi pinkathatakaantanari, iriitaki Asitanari. Irijatzi pikinkitha-takota-piintziri awiroka, pikantzi: ‘Iriitaki Nowawani.’ 55 Titzimaita piyojiitiri awirokaiti. Irooma naaka noñiiri. Aririka nonkantimi ‘ti noñiiri,’ thaiyawaari nonatzii, nosiyako-takami awirokaiti. Iro kantacha omapiro noñiiri naaka. Nokimisantziro iñaani.

⁵⁶ Tima yoka Abraham, piwaisatzi-titari awirokapa-
payi, ikimo-siritaki pairani iñiuro nompoka-
paititi. Imatzimai-takaro iñaakina, antaro
ikimo-siritaki.” ⁵⁷ Ikantzi Judá-iti: “Tikira-
mintha ontzimi onkarati 50 pisarintsiti. Ari
pikantzi piñiiri Abraham.” ⁵⁸ Ikantzi Jesús:
“Tikira-mintha intzimiita pairani Abraham,
'Naakataki.' Omapiro.” ⁵⁹ Ikanta yaayiw-
tanaka mapi Judá-iti inintzi ishimiirimi Jesús.
Omananaka irirori, sitowanaki tasorintsi-
pankoki.

9

Yisitako-takaajiri Jesús Kamaraakiri

¹ Ikanta yawisanaki Jesús iñaapaakiri
aparoni atziri kamaraaki-tatsiri, itzima-kori
ikamaraakitzi. ² Ikantzi iyomitaani-payi:
“¡Yomitaanarí! ¿Paitama ikamaraaki-tantari
owakira itzimapaaki yoka atziri? ¿Irooma
kantakaaro ikaaripirotsi iriri? ¿Irooma
kantakaaro ikaaripirotsi irirori?” * ³ Ikantzi
Jesús: “Ti iro kantakaan-tironi iyaari-pironka
irirori, ti iro kantakaan-tironi iyaari-pironka
iriri. Iro kantakaan-tzirori iñaakan-taitan-
tyaarori isintsinka Pawa. ⁴ Tima ainiro
okitaititzi, oninta-piro-tatyaa nantiniri yanta-
wairi ontyaanka-kinari. Irooma aririka ontsitini-
tanaki, tikatsi kantironi yantawaiti. ⁵ Tima
ainiro nosaiki naaka aka kipatsiki, naakataki
kitainka-takotziri osaawi-satzi.” ⁶ Ikaratakiro
ikinkitha-waitaki Jesús, ichoontanaki kipatsiki,

* **9:2** Yomitaanarí = Rabí

yamirokaki kapichiini kipatsi, itziritakiri irokiki kamaraakiri. ⁷ Ikantziri: “Pijati pinkiwyaa owaanka-naariki ipaitai-tziri Tyaantaa-rini.” Ari ikinanaki kamaraakiri, ikiwapaaka. Ikanta ipiyapaaka, aminawai-tanaji kamiitha. ⁸ Ikanta ishininka-payi ikaratzi ñaapiintziriri ikampitantzi impasitai-tyaari, isampita-wakaa-jiitaka, ikantzi: “¿Kaarima yoka saika-piinta-tsiri ikampitantzi impasitai-tyaari?” ⁹ Tzimatsi kantatsiri: “Iriitaki.” Pasini kantatsi: “Kaari, iriiwai-witaka.” Ikantzi irirori: “Naakataki piñaa-piintzi.”

¹⁰ Ari isampitai-tanakiri, ikantai-tziri: “¿Tsikama pikantaaka paminan-taari kamiitha?”

¹¹ Ikantzi irirori: “Jiirinta atziri paitachari Jesús, itziritan-takanaro kipatsi nokiki, ikanta-tamaitana: ‘Pijati owaanka-naariki ipaitai-tziri Tyaantaa-rini. Ari pinkiwyaaari.’ Ikanta nojatanaki, nokiwapaaka anta, ari okantana-jiri naminanaji.” ¹² Ikantai-tziri: “¿Tsikama iroñaaka yoka atziri?” Ikantzi irirori: “Ti noyoti.”

Isampitziri Nasitantaniri-payi Kamaraaki-witachari

¹³ Ikanta yaitanakiri kamaraaki-witachari isaiki Nasitantaniri-payi. ¹⁴ Tima irootaki kitaitiri imakoryaan-taitari, ikantanta-karori Jesús itziritan-takariri irooki kipatsi, iro yokichaa-tantaari kamiitha.

¹⁵ Ari yapiitakiri Nasitantaniri-payi isampitziri tsika okanta yokichaa-tantaari kamiitha. Ikantanaki irirori: “Itziritan-takanaro nokiki

kapichiini kipatsi, ari nojatanaki naaka nokiwaakita. Ari nokichaa-tanaji kamiitha.”

¹⁶ Ari ikantzi pasini Nasitantaniri: “Yoka atziri antakirori kaari irasi Pawa, tima ti imairintyaaro kitaitiri imakoryaan-taitari.” Tzimatsi pasini kantatsiri: “¿Iriimi kaari-piro-siriri, airo yantziromi añaakiri?” Tima onasiyitaka ikantajii-takiri Nasitantaniripayi, ti yaapatyaa-wakaiyaa. ¹⁷ Ari yapiitakiri isampitziri kamaraaki-witachari, ikantziri: “¿Paita pikinkithasiritari awiroka, paitama okichaa-takaa-jimiri kamiitha?” Ikantzi irirori: “Kamantan-tzinkari inatzii.”

¹⁸ Iro kantacha, ti inkimisanta-jiiti Judá-iti iriitaki kamaraaki-witachari yoka, iriitaki yokichaa-takai-tajiri kamiitha. Irootaki ikaimantakariri iriri yokichaa-takai-tajiri. ¹⁹ Isampita-wakiri, ikantziri: “¿Iriima pitomi yoka? Pinkamantina, ¿irooma itzima-kori ikamaraakitzi? ¿Tsikama okanta yokichaa-tantaari kamiitha?” ²⁰ Ikantanaki iriri: “Apatziro noyotzi iriitaki notomi, itzima-kori ikamaraakitzi. ²¹ Iro kantacha, tira noyoti tsika okanta yokichaa-tantaari kamiitha, ti noyoti aajatzi ninka okichaa-takaa-jiriri. Pisampitiri irirori, aritaki antaritaki irirori, iriitaki kamantimini.” ²² Iro ikantantari asitariri tima itharowan-tatyaari Judá-iti, ikantajiiitaki irirori: “Itzimi-rika kantain-tsini Saipatzii-totaari inatzii yoka Jesús, airo nosinitairi inkyaaaji apatota-piinta-jiita.” ²³ Irootaki ikantantari iriri: “Pisampitiri notomi, antaritaki irirori.”

²⁴ Ari yapiitakiro Judá-iti ikaima-

jiri kamaraaki-witachari, ikantziri: “Pimpinkathatiri Pawa, pinkamantina kamiitha, airo pipinkatha-waitziri yoka atziri kaari-piro-siriri inatzii.”²⁵ Ikantzi irirori: “Ti noyoti naaka kaari-piro-siri-rika inatzii. Apatziro noyotzi kamaraakiri nonawita, yokichaa-takaajana kamiitha.”²⁶ Yapiitziri isampitziri, ikantziri: “¿Tsika ikantakimika? ¿Paita yantakiri yokichaa-takaan-taamiri?”²⁷ Ikantzi kamaraaki-witachari: “Aritaki nokantakimi, ti pinkimisantina. ¿Paitama pinintantari napiitimiro? ¿Pininta-tziima pinkimisanta-jitiri awiroka?”²⁸ Ari ikawiyawaitai-tanakiri kamaraaki-witachari, ikantaitanakiri: “Pawintyaari awiroka yoka atziri, irooma naakaiti nawintyaaro Ikantakaantani awaisatzitini Moisés.”²⁹ Tima noyojiitzi naaka ikinkitha-waita-kaakiri Pawa pairani Moisés. Iriima yoka atziri, tikatsi yotirini tsika ikinapaaki.”

³⁰ Ari yakanaki kamaraaki-witachari, ikantzi: “¡Arimá! Ti piyotiri awirokaiti tsika ikinapaaki. Irooma naaka yokichaa-takaajana kamiitha.”³¹ Tima ayojiitzi maaroni ti inkimiri Pawa antzirori kaari-pirori. Apatziro ikimiro yamanani pinkatha-tziriri, ikaratzi antanajirori inintziri.³² Tikatsi ankimakoti tzimatsi okichaa-takaa-jiriri tzimako-tzirori ikamaraakitzi.³³ Airomi ipoñaakaro yoka atziri Pawakinta, airo imatziromi yantakiri.”³⁴ Ikantai-tanakiri kamaraaki-witachari: “Kaari-pirori pikanta pitzima-paaki awiroka. ¿Impoña pinintzi piyomitaa-yitajina naaka?” Imisitowai-takiri.

Kamaraaki-siriri

³⁵ Aritaki kimaki Jesús imisitowai-takiri kamaraaki-witachari. Ikanta iñaajiri ikinapaji, isampitakiri, ikantziri: “¿Pawintaarima awiroka Itomi Atziri?” ³⁶ Ikantzi irirori: “¡Pinkatharí! Pookotinari tsika itzimi, nonintzi nawintyaari naaka.” ³⁷ Ikantzi Jesús: “Aritaki piñaakiri, iriitaki kinkitha-waita-kaakimiri.” ³⁸ Ari ityiirowanaka yoka atziri impinkatha-tanakiri Jesús, ikantziri: “Nawintaami Pinkatharí.” ³⁹ Ikantzi Jesús: “Irootaki nopokan-takari naaka naminayi-tajiri osaawikisatzi, irootaki yokichaa-tanta-jyaari kamaraaki-witachari. Iriima ikaratzi okichaa-witachari, kamaraaki inkantajyaa.” ⁴⁰ Ikanta ikimaki Nasitantaniri ikaratzi tsipatakari Jesús, ikantakiri: “¿Pikantatziima naaka-payi kamaraakiri?” ⁴¹ Ari ikantzi Jesús: “Omapiromi pinkimi-tyaari mawityaakiri awirokaiti, tikatsi mishawintimironi piyaari-piro-siritani. Irooma pikantajjiti ti pimawityaakiti, aritaki imishakowintantaita-kimiro pipiyatha-takana.”

10*Isiyakaa-wintai-tziro piratantotsi*

¹ Ipoña ikantzi Jesús: “Tzimatsi-rika kaari kyaatsini ikyaa-piintai-tzira piratantotsiki, inkyaasi-takyaa-rika onampina-tantoki, kosintzi inatzii, kaari-pirori inatzii. Omapiro. *
² Iriima ikaratzi kyaatsiri tsika ikyaa-piintaitzi, iriitaki aamaako-winta-piintariri ipiraitari.

---

* **10:1** piratantotsi, ipiraitari, ipira, nopira = oisha = oveja

3 Tima iriitaki asitaryaa-kotziriri ipiraitari aamaako-winta-rori asitako-rontsi. Inkaima-pajiri aamaako-wintariri tsika ipaiyitziri ipiraitari, aritaki iyowaanti-tawajiri irirori. Iriitaki misitowa-pajirini ipiraitari. 4 Aririka imisitowakiri maaroni intakiroki, iriitaki jiwatirini aamaako-wintariri, iyaatzimai-tyaari ipiraitari, tima iyowaantitziri iriitaki aamaako-wintariri. 5 Iro kantacha tira iyaatiri kaari iñaapiintzi, oshiki isiya-pithatari, tima ti iyowaantitiri.” 6 Ari ikantakiri Jesús isiyakaa-wintziniri, iro kantacha ti inkimatha-jiitiri yokaiti opaita ikantako-tziri.

Ikimitari Jesús kamiithari aamaako-wintantatsiri

7 Ari yapiita-nakiro Jesús ikantziri: “Naakataki osiyarori asitakoro piratantotsi. Omapiro. 8 Tima inkarati itakarori ipokaki tikira-mintha nompoki naaka, isiyasi-takari kosintzi, kaari-pirori inayitzi yokaiti. Iro kantacha tira inkimisantan-tajiitiri ipiraitari. 9 Naakataki osiyarori asitako-rontsi. Tzimatsi-rika kyaajatsini nokimitakaro naaka asitakoro, aritaki yawisako-siritaji. Tima inkimita-kotajyaari ipiraitari ipiya-piyata ikyaa-piintzi aajatzi isitowa-piintzi. Ti onkowityaa-waityaa iwariti. 10 Iriima kosintzi apatziro ipoki inkositi, iwanti, yapirotanti. Irooma naaka nopokaki nañaakaa-siri-tziitantaji.

11 Naakataki osiyariri kamiithari aamaako-wintariri ipiraitari. Tima inkarati kamiithari aamaako-wintariri ipiraitari, isiniwintari

ipira. ¹² Iro kantacha ikaratzi ipinaitziri yaamaako-wintari asinintsi ipiraitari, aririka iñaawakiri owamintha-tariri ipiraitari, isiyapithatari ipiraitari, ari iwaityaari ipiraitari yookanakiri aamaako-wintariri, oiwarayitanaka pasini ipiraitari. ¹³ Irootaki isiyantari aamaako-wintariri ipiraitari, tima apatziro inintzi impinaitiri. Tira inkowa-pirotiri ipiraitari yaamaako-wintyaari. ¹⁴ Naakataki osiyariri kamiithari aamaako-wintariri ipiraitari. Noyoyitziri naaka nopira-payi. Iyotana irirori. ¹⁵ Okimita iyopirotana naaka Asitanari, ari nokimi-tzitari naaka noyopirotziri irirori. Nosiniwintari naaka nopira-payi. ¹⁶ Tzimatsi pasini nopira kaari saikatsini aka. Ontzimatyii namayitajiri irirori aka. Aritaki inkimisanta-yitajina irirori. Tima aparoni inkantajyaa impiyotajyaa. Aparoni inkantajyaa aamaako-winta-jyaarini. ¹⁷ Tima nosinitakiro naaka naña-ntari napiitantajyaarori nañaaji. Irootaki itakotan-tanari Asitanari. ¹⁸ Tikatsi sintsitinani, naakataki sinitasi-taincha. Otzimimotana nosintsinka nosinitan-takari, irootaki napiitan-tyaarori nañaaji. Iro ikantakinari Asitanari nantiro.”

¹⁹ Ikanta ikimajiitaki Judá-iti okaratzi ikantakiri Jesús, tsiparyaa-wakajiitanaka ikarawi-jiitara. ²⁰ Tzimatsi oshiki kantanaintsiri: “¿Paitama pikimisantan-tariri? Ikamaari-tatzii, irootaki isinkiwintantari.” ²¹ Tzimatsi pasini, kantatsiri: “Inkamaari-tatyiimi yoka airo iñaawai-tziromi iroka ñaantsi. ¿Kantatsima kamaari yisitako-takairi mawityaaki-witachari?”

Ikisaniinta-nakiri Judá-iti yoka Jesús

²² Aritaki kyaarontsi-tapaji. Ari yoimosirinkaitzirori tasorintsi-panko anta Aapatyaawiniki. ²³ Ari isaikitakari irirori Jesús tasorintsi-pankoki, yaniiwaitzi awisa-tapi-sitzi tasorintsi-panko ipaitai-tziro “Salomón-tapi-si.” ²⁴ Ari ipiyotzi-winta-paakari Judá-iti, ikantapaakiri: “¿Tsikapaitima pinkaratiro piñaasirin-kayitakina? Awiroka-rika Saipatzii-totaari, intsityaa piiñaarontinaro.” ²⁵ Yakanaki Jesús ikantzi: “Aritaki nokaman-tawitakami awirokaiti, ti pinkimisantina. Okaratzi antakaa-yitakinari itasorinka Asitanari, añaakanta-piro-waitakiro kamiitha. ²⁶ Iro kantacha ti pinkimisanta-jiiti awirokaiti, ti pinkimi-takaantyyaa awirokami nopira. ²⁷ Inkarati siyanajyaarini iyowaantitana nopira, noyotzitari naaka. Iyaayitana irirori-payi. ²⁸ Naakataki añaakaa-yitairini. Airo ipyaawaita, tikatsi aapitha-tinarini. ²⁹ Ikaratzi ipakinari Asitanari, tikatsira aapitha-tajinarini, iriitaki matairori yiriipirotsi, iriitaki anaakopiro-tanta-tsini. ³⁰ Itsipa-siritana Asitanari, kimiwaitaka aparonimi nonkantyyaa.”

³¹ Ari yapiiwi-takaro Judá-iti yaawitanaja mapi inintzi ishimiirimi, ³² ikantanaki Jesús: “Tima oshiki kamiithari piñaako-takinari awirokaiti antakaa-kinari itasorinka Asitanari. ¿Tsikama otzimika pishimyyaa-wintinari?” ³³ Ikantajiitzi Judá-iti: “Ti iro nonintan-tyaari noshimyyaa-wintimiro kamiithari okaratzi pantayi-takiri, iro noshimyyaa-wintimi pithainka-tasorintsi-takiri Pawa. Tikatsi pimpaita-matsityaa awiroka,

atziri pinatzii, iro kantacha pikimita-kaanta-waitaka Pawami pinatyii.” ³⁴ Ikantzi Jesús: “Iroka osankina-takota Ikantakaan-taitsiri,

Naaka kantatsi: ‘Pawaiti pinajiitzi awirokaiti.’

³⁵ Ari ayojiitziro Sankinarintsi-pirori, airo okanta antainkañaanitiro. Iriita-jaantaki Pawa paitakiri atziri-payi ‘Pawaiti’ ikaratzi iyotakaa-yitakiri iñaani. ³⁶ ¿Paitama pikantan-tanari awiroka-payi nothainka-tasorintsitaki nokantaki naaka Itomi Pawa? Naakataiki iyoyaaki, ityaantakina nompoki kipatsiki.

³⁷ Airorika nantayi-tziro naaka okaratzi yantziri Asitanari, airo pikimisanta-jiitzi. ³⁸ Iro kantacha piñaakina nantayi-tziro, onkanta-wityaa airo pikimisantana naaka, iro pinkimisanti okaratzi notasonka-wintan-tayitaki, irootaki piyopiro-tanta-jyaari nowichajari naaka Asitanari, iwichajana aajatzi irirori.” ³⁹ Ari yapiiwitanaaro Judá-iti inintzi yaakaan-tirimi, iro kantacha Jesús isiya-pitha-tanakari.

⁴⁰ Piyanaka Jesús katonkonta Pariñaaki. Ari isaikapaji tsika ikiwaatantaki pairani Juan.

⁴¹ Oshiki atziri jatasita-kiriri iñiiri Jesús. Ikantajiitzi: “Okantawitaka ti intasonka-wintan-tawityaa irirori Juan, iro kantacha okaratzi ikinkitha-takota-kiriri yoka atziri, iriipirori onatzii.” ⁴² Tima oshiki kimisanta-kiriri Jesús anta.

11

Ikamantakari Lázaro

¹ Tzimatsi aparoni mantsiyari paitachari Lázaro, iriitaki nampitarori Asinonkaapankoniki, itsipataro iritsiro, María aajatzi Marta. ² (Iroka María iritsiro Lázaro, irootaki saitanta-kariri kasankaari iitziki Awinkathariti, oshitan-tanaari oisi.) ³ Okanta iritsiro-payi Lázaro, okaimakaan-takiri Jesús, okantziri: “Pinkatharí, imantsiya-tatzii pitsipawinthatani.” ⁴ Ikanta ikimawaki Jesús, ikantanaki irirori: “Iroka mantsiyarintsi ti owamaanti, ari iñiitirori itasorinka Pawa, aajatzi irasi Itomi.”

⁵ Tima itako-pirotani onatzii Jesús iroka Marta, María, aajatzi Lázaro. ⁶ Ikimawitaka ikamantaitziri imantsiya-tatzii Lázaro, aikiro isaikana-kitzii okaratzi apiti kitaitiri anta. ⁷ Ipoña ikantanajiri iyomitaani-payi: “Thami ampiyaji iipatsitiki Judá-iti.” ⁸ Ikantajiitzi iyomitaani: “¡Yomitaanarí! Owakira inintzi ishimimi Judá-iti anta, aikiro pinintatzii pimpiyanaji anta.”

* ⁹ Ikantzi Jesús: “¿Tima osamani okanta aparoni kitaitiri? Ikaratzi aniiatsiri kitaipaiti, ti yantziwa-waityaa, tima tzimatsi kitainkari aka kipatsiki. † ¹⁰ Iriima aniiatsiri tsitini-paiti, yantziwa-waita, tima tikatsi kitainkari.”

¹¹ Aikiro ikantana-kitzii Jesús: “Makoryaaki atsipa-winthatani Lázaro, iro kantacha ontzimatyii nojati nopiriintajiri.” ‡ ¹² Ari ikantajiitzi iyomitaani: “Pinkatharí! Kimitaka iro yisitakotaji, tima imakoryaatzii.” ¹³ ikantawi-tatyaa Jesús kamaki Lázaro, iro kantacha ikinkithasiri-

* **11:8** Yomitaanarí = Rabí † **11:9** aparoni kitaitiri = 12 hora

‡ **11:11** makoryaantsi = maantsi

jiita iyomitaani iñaawinta-tziiro makoryaantsi.
¹⁴ Ari yoiñaaronta-nakiro Jesús, ikantzi: “Kamaki Lázaro. ¹⁵ Oshiki nonkimo-siritaki ti nosaiki anta, irootaki pinkimisanta-piro-tantyaari awiroka. Iro kantacha ontzimatyii ajati aminiri.” ¹⁶ Ikanta Tomás ipaitai-tziri “Tsi-pari”, iñaanatziri pasini iyomitaani-payi Jesús, ikantziri: “Thami ayaatanakiri, añaamatsiti airorika iwamaitajai aroka.” §

Iriitaki Jesús opiriintan-tatsiri, añaakaan-tantatsiri

¹⁷ Ikanta yariita-paaka Jesús, ikimapaaki tzimaki okaratzi 4 kitaitiri ikitaitan-takariri Lázaro. ¹⁸ Ti intaina-piro owiro Asinonkaapankoni nampitsi Aapatyaawini. * ¹⁹ Tima oshiki Judá-iti pokayitain-tsiri yoimosirinkaro Marta aajatzi María ikamakira oyaariri. ²⁰ Okimaki Marta ariitapaaka Jesús, jatanaki omonthaa-wakari. Irooma María irojatzi osaikaki pankotsiki. ²¹ Okantawakiri Jesús iroka Marta: “¡Pinkatharí! Arimi pisaikimi awiroka aka, airomi ikami aarini. ²² Iro kantacha noyotzi naaka onkarati pinkampi-tiriri awiroka Pawa, aritaki imatakimiro.” ²³ Ikantziro Jesús: “Aritaki impiriintaji piyaariri.” ²⁴ Okantzi Marta: “Noyotzi naaka aritaki impiriintaji apaata owiraantyaaroni kitaitiri impiriintarika ikaratzi kamayitain-tsiri.” ²⁵ Ikantzi Jesús: “Naakataki opiriintan-tatsiri, naakataki añaakaan-tatsiri. Ikaratzi kimisanta-jinani

---

§ **11:16** Tsi-pari = Dídimo * **11:18** ti intaina-piro = 3 kilómetro = 15 estadio

naaka, onkanta-wityaa inkami, aritaki yañaaji.
²⁶ Tima inkarati añaayita-tsiri iroñaaka, ikaratzi kimisantaanari naaka, aritaki yañaaji inkamawi-tajyaa-rika. ¿Pikimisantziroma iroka?”
²⁷ Okantzi Marta: “Nokimisantzimi Pinkathari, tima awiroka Saipatzii-totaari, Itomi Pawa, pokaintsiri aka kipatsiki.”

Iiraapaaka Jesús tsika ikitaitakiri Lázaro

²⁸ Ari okaratzi okinkithawaitakaayiri Marta, jatanaki okaimiro María, irinto, okamanta-thata-paakiro, okantziro: “Ariitapaaka yomitaantaniri, ikaimimi.”
²⁹ Okanta okimawaki iroori, sintziini okatziyanaka, osiyasi-tanakari oñaawakiri Jesús.
³⁰ Tikiraata yariityaa Jesús nampitsiki, irojatzi isaikaki tsika omonthaa-wakari Marta.
³¹ Ikanta Judá-iti ikaratzi tsipatakarori owankoki María yoimosirinkiro, tima iñaawakiro sintziini okatziyanaka ojanakani, iyaataa-jiita-nakiro isiyakaantzi iraawaitatyiyaa kitataariki.
³² Okanta ariitapaaka María isaikaki Jesús, otyirowa-sitapaakari okantapaakiri: “¡Pinkathari! Arimi pisaiki awiroka aka, airomi ikami aarini.”
³³ Ikanta iñaakiro Jesús irayimo-tapaakari María, ari ikantzi-tapaakari Judá-iti ikaratzi oyaatapaa-kirori, othonka-siryaa-nakiri irirori, antaro okatsitzimo-siri-tanakari.
³⁴ Ari isampita-nakiro, ikantziro: “¿Tsikama anta pikitataki-rika?” Ari ikantai-tanakiri: “Pimpoki Pinkathari, piñiiri.”
³⁵ Ari Iiraapaakari irirori Jesús.
³⁶ Ari ikantajii-tanaki Judá-iti: “¡Piñiiri, oshiki itakotakari irirori!”
³⁷ Tzimatsi pasini Judá-iti

kantanain-tsiri: “Iriiwitaka yoka aminakairiri mawityaakiri, ¿paitama kaari yaminanta tsika inkinakairo airo ikamanta Lázaro?”

Yañaantaari Lázaro

³⁸ Ari yapiita-nakiro Jesús okatsitzimo-siritanakiri, ijatasi-tanakiri tsika ikitaitakiri. Tima omoro-naki onatzii, antaro mapi ishipita-koitan-takariri. ³⁹ Ikantzi Jesús: “Pisirinkiro mapi.” Ari okantzi Marta, iritsiro kamaintsiri: “¡Pinkatharí! Kimitaka aritaki sankaaiki, tima tzimaki okaratzi 4 kitaitiri ikamantakari.” ⁴⁰ Ikantzi Jesús: “¿Tima nonkantimi aririka pinkimisantina aritaki piñaakiro itasorinka Pawa?” ⁴¹ Tima isirinkai-takiro mapi. Ari yaminanaki Jesús inkitiki, ikantanaki: “Asitanarí, nopaasoonki-tzimi awiroka, tima pikimakina. ⁴² Noyotzi ari pikanta-piintatyaa pikimana. Irootaki nokantan-tamiri inkimantyaari atziri-payi ikaratzi piyotain-chari aka, irootaki inkimisantan-tyaari awiroka ontyaankinari.” ⁴³ Ikanta iñaawai-takiro iroka ñaantsi, ikaimanaki sintsiini ikantzi: “¡Lázaro! ¡Pisitowaji!” ⁴⁴ Tima sitowapaji kamawitain-chari yoosatakaro manthakintsi irakoki aajatzi iitziki, irojatzi ipona-poro-takaro yankowitantai-tawakariri. Ikantzi Jesús: “Pankowiryaakotiri, ijataita.”

Ikamanta-wakaita iwa-kaantaitiri Jesús

(Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

⁴⁵ Irootaki ikimisantan-tanakari oshiki Judá-iti ikaratzi jataintsiri itzipataro María, ikaratzi ñaakirori yantakiri Jesús. ⁴⁶ Iro kantacha tzimatsi pasini Judá-iti jatasita-kiriri

Nasitantaniri-payi. Ikamanta-paakiri okaratzi yantakiri Jesús. ⁴⁷ Irootaki yapatotan-tanakari Nasitantaniri-payi, aajatzi ijiwari Impira-tasorintsi-taari, tima iyosiitaa ipiyojiitaka iriipiroriiti, ikanta-wakaa-jiita: “¿Tsikama ankantyaaka? Oshiki iñiitakiri itasonkawintantaki yoka atziri. ⁴⁸ Aririka añaaasi-minthasacityaari, aritaki inthonkakyaa inkimisantaitiri maaroni. Ari impokaki ijiwariti-payi wirakocha, imporoka-paakiro tasorintsi-panko, yapirotakai maaroni arokaiti.” ⁴⁹ Tima iriiwitaka pairani ijiwari-piroti Impira-tasorintsi-taari paitachari Caifás, ikantanaki irirori: “Kimitaka ti piyojiiti awiroka. ⁵⁰ Ti pinkinkithasiri-jiityaa irootaki kamiitha-tatsini inkama-winta-tajai aparoni atziri, airo yapiroi-tantai anampiki.”

⁵¹ Ikanta Caifás Impira-tasorintsi-pirori, iñaawai-takaakiri Pawa. Okantawitaka ti iyoti, iriitaki Jesús ikinkitha-takotaki inkamawintiri ishininka-payi. ⁵² Ti apatziro inkamawintairi Judá-iti, irootaki yapatotan-tajyaari maaroni itomiiti Pawa ikaratzi saikayi-taintsiri tsikarika-payi aka kipatsiki. ⁵³ Aripaiti inintajiiitaki ijiwariti Judá-iti iwa-kaantiri Jesús.

⁵⁴ Irootaki kaari inintan-tanaja Jesús intzipatanajyaari Judá-iti. Sitowanaki tsika inampiwi-takaro, jataki otzisi-masiki osaiki nampitsi paitachari Efraín. Ari isaikakaa-pajiri anta itsipayi-takari iyomitaani-payi.

⁵⁵ Irootaintsi yoimosirinka-paiti-tairo Judá-iti Anankoryaantsi, oshiki atziri jatatsiri Aapatyaawiniki iwitsika-siri-yityaa. ⁵⁶ Oshiki

yamina-mina-witai-takari Jesús, isampita-wakaa-jiita tasorintsi-pankoki, ikantzi: “¿Tsikama pikanta-jiitzi awiroka? ¿Arima impokaki irirori yoimosirinkajiita?”

⁵⁷ Ikanta Nasitantaniri-payi aajatzi ijiwari Impira-tasorintsi-taari-payi, ikantan-tayitaki: “Tzimatsi-rika yotaintsini tsika isaiki Jesús, inkamanti, naakaan-tiriita.”

12

Isaitan-taitari Jesús kasankaari (Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9)

¹ Tima oyotapaa-kityaa ⁶ kitaitiri yoimosirinkan-taityaarori Anankoryaantsi, jataki Jesús Asinonkaa-pankoniki, inampiki Lázaro yañaakaajiri. ² Okanta otsitiniityaanaki ari ikaimai-takiri Jesús yakyootiri itsipawinthari-payi. Irootaki oyiitan-tatsiri Marta. Ari isaikitakari aajatzi Lázaro itsipatakari Jesús iwajiita. ³ Amakota-paaki María kasankaari. Oshiki owinaro iroka. Osaitan-takari iitziki Jesús. Oshitanta-tzimaitari oisi. Kasankainka okantanaka maaroni pankotsiki. * ⁴ Ikanta Judas Nampitsi-wiri, iyomitaani Jesús pithokasityaarini apaata, ikantanaki irirori: ⁵ “¿Paitama kaari ipimantai-tantaro iroka kasankaari? Ari aakimi oshiki kiriiki, iriitaki ampasityaaririmi

---

* **12:3** kasankaari = nardo; owinaroni = aparoni libra = 300 gramo

asinonkai-nkari-payi.” † ⁶ Tira iro inkantan-tyaari Judas itakota-tyaari asinonkai-nkari-payi, kosintzi inatzii. Iriitaki owiiriri kiriiki, iro kantacha ikosita-piintziri kapichiini. ⁷ Ikantzi Jesús: “Piñaasi-tyaaro, irootaki okasiya-kaawintakinari aririka inkitai-takina apaata. ⁸ Iriima asinonkain-kariiti irasi iwiro isaikimotimi, irooma naaka kapichi-tapaaki nosaiki-motanajimi.

Ikamanta-wakaita iwaitiri Lázaro

⁹ Tima oshiki Judá-iti yotaintsiri ari isaiki Jesús anta Asinonkaa-pankoniki. Ijajiitanaki anta. Ti apatziro yaminiri Jesús aajatzi Lázaro, yañaakaajiri Jesús. ¹⁰ Iro kantacha ikamanta-wakaa-jiitaka ijiwari Impiratasorintsi-taari inwiiri Lázaro. ¹¹ Iriitaki Lázaro kantakaan-takirori kaari yaripiro-tanta-naari Judá-iti ikaratzi kimisanta-najiriri Jesús.

Ariitaja Jesús Aapatyaawiniki

(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)

¹² Okanta okitaitita-manaji, oshiki atziri jataintsiri Aapatyaawiniki yoimosirinkiro Anankoryaantsi. Ari ikimajiitaki ikantaitzi: “Ariitapaaka Jesús Aapatyaawiniki.” ¹³ Ichikajii-tanaki osiyarori kompirosi. Jaitijii-tanaki imonthaa-wakyaari, ikaimajiitzi ikantzi:
 ¡Korakitataiki awinkathariti!
 ¡Tasonka-wintaari ikantaja, tima Pinkathari inatzii otyaanka-kiriri!

---

† **12:5** oshiki kiriiki = 300 denario. Iriitaki ipinaitziriri antawai-tatsiri aparoni osarintsi.

¡Iriitaki Awinkatharipirotajaari arokaiti Israel-iiti! ‡

14 Ari iñaapaaki Jesús kiripiri ikyaakoitari, ikyaako-tanakari, tima iriitaki ikinkitha-takoi-tzitakari pairani Sankinarintsiki, ikantaitaki: §

15 Kisakowintoni-sató, airo pitharowa-jiitzi, Pokataiki Piwinkathariti, Ikyaaoko-takari kiripiri ikyaakoitari.

16 Tira inkimatha-wityaaro iyomitani-payi Jesús owakira ikimawakiro. Iro kantacha iwajinokasitan-taarori Jesús iwaniinkaro, aripaiti ikinkithasiri-jiitanaka, iriiwitaka Jesús isankinatakoitzi. 17 Tima oshiki ikinkitha-takoyi-tanjero okaratzi iñaakiri atziri-payi itsipatakari pairani Jesús yañaakaan-taarori Lázaro. 18 Irootaki ijatanta-yitanakari atziri-payi imonthaa-wakari Jesús, tima ikimako-takiri yañaakairi kamawitachari. 19 Iriima Nasitantaniri-payi ikanta-wakaa-jiitanaka irirori: “Piñaakiro, kimitaka airo imatziri itsinampairi. Paminiri, irootaintsi ijatasitiri maaroni.”

Ñaawaitzirori Iñaani Wirakocha Yamina-mina-tziri Jesús

20 Tzimatsi wirakocha-payi ikonowakari ikaratzi jataintsiri yoimosirinka-jiita. 21 Ikanta wirakocha-payi itsitoka-paakari Felipe, poñaachari Simapankoniki nampitsi saikatsiri Tapowiniki. Ikantapaakiri: “¡Pinkatharí! Nonintzi noñiiri Jesús.” 22 Jatanaki irirori Felipe, ikamanta-paakiri Andrés. Apitiroiti ijatanaki,

‡ 12:13 Korakitaintsi awinkathariti = Hosana; Wairontsi

§ 12:14 ikyaakoitari = asnillo, asna

ikamantakiri Jesús. ²³ Ari ikantzi Jesús: “Monkara-tapaaka iwajinoka-sitan-tajyaarori iwaniinkaro Itomi Atziri. ²⁴ Tima aparoni okithoki kaari sampiiki-tatsini aririka impanki-taitiro, asi owiro onkara-matsiti aparoni okithoki. Irooma aririka osampiikita-painti impanki-taitiro, aritaki iñiitajiro onkithoki-pirotaji. Omapiro. * ²⁵ Tzimatsi-rika itakota-siwai-tachari yantayi-tziro ayimaniinta-siyitari, aritaki impyaasi-tajyaa. Iriima ikaratzi manintaironi ayimatan-tziri yantasi-waithaari aka kipatsiki, ikamawinta-naatyiro yañaanianta-jyaari. ²⁶ Tzimatsi-rika nintatsini nonkimi-takaantiri nompiratani, inkimita-kotyaanaro naaka. Tsika-rika nosaikaji naaka, aritaki isaikita-jyaari irirori nompiratani. Tzimatsi-rika nokimita-kaari nompiratani naaka, iriitaki Asitanari kantakai-yaaroni impinka-thaitan-tyaariri apaata.”

Ikamantakota Jesús iwamaitiri

²⁷ “¿Antaroiti okantzimo-siri-takana iroñaaka! ¿Tsikama nonkantika? ¿Nonkantima: ‘Asitanari, piwatsinaryaako-siri-tajina?’ ¡Irootaki nopokan-takari, nomonkara-tajiro! ²⁸ Asitanari, piñaakantiro pitasorinka.” Ikimaitatzii ñaawaita-naintsiri inkitiki, ikantaitzi: “Noñaakan-takiro, iroñaaka napiitiro.” ²⁹ Ikimaki atziri-payi piyotainchari, ikantajii-tanaki: “Ookatha-rontsi onatzii.” Iro kantacha ikantzi pasini-payi: “Aparoni Maninkari ñaanata-kiriri.” † ³⁰ Ikantanaki

* **12:24** okithoki = trigo † **12:29** Wairontsi

Jesús: “Ti apatziro naaka iñaanati, awiroka-payi iñaawaiwintaki. ³¹ Irootaintsi iñiitiri iwaskanitaan-taiti aka kipatsiki, yiitsinampaitairi pinkathari-wintziriri osaawi-satziiti. ³² Iro kantacha aririka iwatzika-koitakina aka kipatsiki, aritaki nonkaima-siri-tajiri maaroni.”

³³ Ari iñaarontzirori Jesús tsika onkantyyaa aririka iwamaitakiri. ³⁴ Ari yakajii-tanaki atziri-payi, ikantzi: “Ayojiitziro ikantai-tziri Ikantakaan-taitsiri: ‘Añaanita-tsiri inatzii Saipatzii-totaari.’ ¿Paitama pikantantari awiroka ontzimatyii iwatzika-koitairi Itomi Atziri? ¿Paitama Itomi Atziri?” ³⁵ Ikantzi Jesús: “Ainiro isaikimo-tanajimi ikantai-tziri ‘Kitainkari,’ apatziro isaikanaji kapichiini. Pinkimi-takaantiro paniitajimi okitainkatzi, airo omapokantami osiyarori tsitiniri. Tima inkarati aniitatsiri otsitini-kitzi, ti iñiuro tsika ikini. ³⁶ Pinkimisantajiri ipaitai-tziri ‘Kitainkari’ ainiro isaikimo-yitzimi, pinkimi-takotyyaari irirori.”

Ti inkimisantajii Judá-iti

Ithonka-nakiro iñaawai-takiro iroka, sitowanaki Jesús. Ti iñaakan-tanajyaa.

³⁷ Okantawitaka oshiki itasonka-wintantaki Jesús inampiki ishininkapayi, ti inkimisantajii. ³⁸ Ontzimatyii omonkaratyaa isankinatikiri Kamantan-tzinkari Isaías, kantatsiri: ¡Pinkathari! ¿Itzimima kimisantironi añaani? ¿Itzimima iñaakakiri isintsinka Pawa? ‡

³⁹ Iroka pasini isankina-takiri Isaías, irootaki kaari ikimisantant-tajiita, ikantakiri pairani:

⁴⁰ Iriitaki Pawa mawityaaki-takaa-kiriri,

‡ 12:38 isintsinka = irako

Imasontzi-takaa-yitakiri,
 Irootaki airo yokichaa-tanta,
 Airo ikimatha-tantaro.
 Tima airo ikimisantai, airo nowawisaa-kotairi
 aajatzi.

⁴¹ Iro iñaawai-tanta-ƙarori iroka Isaías, tima iñaasiritakitziro iwaniinkaro Jesús, irootaki ikinkitha-takotan-takariri. ⁴² Okantawitaka okaratzi kantain-chari, oshiki Judá-iti kimisanta-najiriri Jesús, imatzita-nakaro pinkatharipayi. Iro kantacha ti inkamantakotiro itharowantari Nasitantaniri-payi, airo imisitowan-taari ikyaa-piintzi tsika yapatota-piinta-jiita. ⁴³ Ari okanta-tzimaitaka. Iriitaki ininta-pirotaki yaapatyiyaa-ri Nasitantaniri-payi, iriima Pawa, tira.

Jesús kantakotairini atziri-payi

⁴⁴ Ari ikaimanaki sintsiini Jesús, ikantanaki: “Inkarati kimisanta-jinani naaka, ti apaniro ikimisantina, ikimisantzi-takari otyaankanari. ⁴⁵ Ikaratzi okitanari naaka, okimiwai-takaro iriimi yokityaami ontyaanka-kinari. ⁴⁶ Irootaki nopokan-takari naaka, nonkimi-tajyaari ‘Kitainkari,’ nonkitainka-takotajiri osaawisatzi. Airo isaikayitaji otsitini-kitzi inkarati kimisanta-jinani. ⁴⁷ Ti iro nompokan-tyaari aka kipatsiki nowasankitaanti, nopokatzi nowawisaa-kotanti. Iro kantacha ikaratzi kimawitarori noñaani, ti inkimisanti, kaari naaka wasankitairini. ⁴⁸ Tzimatsi-rika manintakinari, kaari kimisantaironi noñaani, tzimaki owasankitairini. Kimiwaitaka iroka ñaantsipayi okaratzi noñaawai-yitakiri atzirimi onatyimi, irootaki wasankitaan-tatsini apaata,

ipiyatha-waanti-taitakana. ⁴⁹ Tima ti noñaawai-tasiwaityaa noninta-kaaniki. Iriitaki Asitanari ontyaanka-kinari, iriitaki kantakinari okaratzi nokanta-yitakiri aajatzi noyomitaan-tayitakiri. ⁵⁰ Noyotziro naaka ikantakaan-tziri Asitanari, irootaki añaanita-kaanta-tsiri. Ari okantari, okaratzi nokanta-yitziri naaka, nothotyaa-tziro okaratzi ikanta-jaanta-kinari Asitanari.”

13

Ikiwa-kiitziri Jesús iyomitaani-payi

¹ Ari oyotapaaka aparoni kitaitiri yoimosirinkai-tziro Anankoryaantsi. Tima iyotaki Jesús monkara-tapaaka yookan-tyaarori kipatsika, irootaatsi ijataji intsipa-tapajyaari Asitariri. Antaro itakotakari ikaratzi kimisanta-kiriri, tima ari ikanta-piintatya itakotari irojatzi omonkara-tanta-paakari maaroni. ² Tikira-mintha iwajiityaa, ikaaripiro-sirita-kai-takari Kamaari yoka Judas, itomi Simón Nampitsiwiri, inintaki impithoka-sityaari Jesús. ³ Tima iyotzi Jesús iriitaki Pawa ontyaanka-kiriri. Iyotzitaka aritaki ijatai intsipa-tapajyaari Pawa, tima iriitaki Iriri, iriitaki sintsi-piro-takairiri. ⁴ Ikanta iwajiitara, ari ikatziyanakari Jesús, isapoka-nakiro iithaari, iwathakitanakaro aparoni manthakintsi. ⁵ Ipoña yaaki nijaa isaitakiro kiwaako-mintotsiki. Ikiwa-kiiytakiri iyomitaani, ishitanta-tzimaitari iitziki manthakintsi iwathaki-takari. * ⁶ Iro inkiwakii-tantyaaririmi Simón Pedro, ikantanakiri:

---

* **13:5** Kiwakii-taantsi

“¡Pinkatharí! ¿Awirokama kiwakii-tinani?”
⁷ Ikantzi Jesús: “Ti pinkima-thatiro iroñaaka okaratzi nantziri, iro kantacha aritaki pinkima-thatairo apaata.”⁸ Ikantzi Pedro: “¡Ti nonintatzimaityaa pinkiwa-kiitina!” Ikantzi Jesús: “Airorika nokiwakii-tzimi, tira paapatyiina.”⁹ Ikantzi Simón Pedro: “¡Pinkatharí! Airo pikiwakii-tasitana, pinkiwina maaroni nakoki aajatzi noitoki.”¹⁰ Ikantzi Jesús: “Ikaratzi thonkakiro ikaata apatziro inintziro inkiwakii-tyaa, tima aritaki kitijiitaki maaroni. Aritaki kitijii-takimi awiroka-payi, okantawitaka ti maaroni pinkiti-siri-jiiti.”¹¹ Tima iyotakiri Jesús itzimi pithoka-sityaarini, irootaki ikantan-takari: “Ti maaroni pinkiti-siri-jiiti.”

¹² Tima ithonkakiro ikiwakii-yitakiri iyomitaani-payi, ikithaa-tanaaro iithaari, saikapaji tsika iwajiita, ikantziri: “¿Pikimathatakiroma awiroka-payi okaratzi nantakiri?”¹³ Tima pikanta-piintakina awiroka-payi ‘Yomitaanarí, Pinkatharí.’ Omapiro pikantanari awiroka-payi, naakataki.¹⁴ Tima naaka ‘Yomitaan-tatsiri,’ naaka ‘Jiwari’. Iro kantacha nosiyakari ompirataari nokiwakii-yitakimi, ari pinkimi-tanajyaari awiroka-payi pinkiwakiitawakaa-jiityaa.¹⁵ Aritaki noñaaka-kimirori naaka tsika ikantai-tziro, irootaki pimayitanajiri awiroka-payi.¹⁶ Tira añii pinkatha-tirini ompirataari yanaakotiri ompiratariri impinkathaitiri. Tira añii aajatzi tyaankaari yanaakotiri otyaankiriri. Omapiro.¹⁷ Aririka pinkima-thatanajiro iroka, aririka pantayi-tanajiro, kimosiri-

wintaari pinatyii. ¹⁸ Iroka nonkantimiri, iro kantacha, ti maaroni nonkanta-kotimi. Tima noyotziri naaka ikaratzi noyosii-yitajiri. Ari omonkara-tyaari Sankinarintsi-pirori, ikantaitaki:

Yoka akyoota-kinari naaka, iriitaki pithoka-sityaanani.

¹⁹ Nojiwatatziimiro iroñaaka nokaman-tzimi, tima aririka omatakyaa, irootaki pinkimisanta-piro-tantyaanari 'Naakataki'. ²⁰ Tzimatsi-rika aapatyii-yaarini notyaankani, naaka yaapatyaaka. Tzimatsi-rika aapatyii-yaanani naaka, iriitaki yaapatyaaka ontyaanka-kinari."

Ikamantantzi Jesús iriitaki pithoka-sityaarini Judas

(Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)

²¹ Ari ikaratakiro iñaawintakiro iroka-payi, antaro okatsitzimo-siri-tanakiri Jesús. Ikantzi: "Pikarajitaki awiroka aka tzimatsi aparoni pithoka-sityaanani. Omapiro." ²² Ari yamina-wakaanaka iyomitaani-payi, ti iyoti itzimi iñaawintziri. ²³ Ikanta itako-pirotani iyomitaani Jesús, oshinta-kiriri isaikaki iwajiita.

²⁴ Ikamanta-thatanakiri Simón Pedro, ikantziri: "Pisampitiri itzimi iñaawinta-kotziri." ²⁵ Ari itsitoka-nakari okaakiini Jesús, ikantziri:

"¡Pinkathari! ¿Tsikama itzimika pithoka-sityaamini?" † ²⁶ Ikantzi Jesús: "Itzimi-rika aawakironi nashitakiri kapichiini yatantaitari, iriitaki." Yashitaki Jesús kapichiini yatantaitari, ipakiri Judas Nampitsi-wiri, itomi Simón.

† 13:25 okaakiini = iniiki

27 Ikanta iwawakaro Judas yatantaitari. Ari ikaaripiro-siri-takaa-nakiri Kamaari. Ikantziri Jesús: “¡Judas! Pantiro sintziini pikinkisirii-tzitakari.” ‡ 28 Iro kantacha tikatsi aparoni ikaratzi iwajiita kimatha-tirini Jesús opaita ikantan-tariri. 29 Isiyakaan-tatzii ikantatziiri: “Pijati pamananti aimosirinkyaari.” Tima iriitaki Judas owiriri kiriiki. Isiyakaantzi pasini-payi, ikantatziiri: “Pijati pamananti ampayitiriri asinonkai-nkari.” 30 Ikanta ithonka-nakiro iwanakaro Judas yatantaitari, jatanaki. Aritaki tsitini-tanaki.

Owakirari Ikantakaan-taitsiri

31 Aritaki jatanaki Judas, ikantzi Jesús: “Monkara-tapaaka iroñaaka iwajinokasitan-tajyaarori iwaniinkaro Itomi Atziri. Ari iñiitairori aajatzi iwaniinkaro Pawa. 32 Aririka iñiitajiro iwaniinkaro Pawa, iñiitai-tyaaro aajatzi iwaniinkaro itomi, iriitaki Pawa ñaakantaironi. Iroñaakata-jaantaki iñaakantiro. 33 Notomiiti, kapichi-tapaaki nosaiki-moyita-najimi. Oshiki pamina-minawitajyaana, airo piñaajina. Iro kantacha aritaki nokantzi-takari ashininka-payi Judá-iti, irojatzi napiitzi-tyaamiri nonkantimiro awirokaiiti: ‘Airo pimatziro pijatai tsika nosaikai naaka.’ 34 Iroka owakirari nokanta-kaantsiri: ‘Ontzimatyii pintakota-wakai-yitajyaa. Nokimita naaka notakoyitami, ari pinkimi-tanajyaari

‡ 13:27 Kantako-tachari aka “ikaaripiro-siri-takaa-nakiri Kamaari” ti iro kantakaan-tironi iwawakaro Judas owaritintsi, ikaaripiro-siri-tanta-nakari, iriitaki kantasi-takarori ikaaripiro-siri-tanta-nakari.

awirokaiti, pintakota-wakai-yitajyaa.’ ³⁵ Aririka pintakota-wakaa-najyaa awirokaiti, ari iyoitaimi maaroni awiroka-yitaki noyomitaani.”

Ikiinkithatakotziro Jesús imanakotiri Pedro
(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34)

³⁶ Ikanta Simón Pedro isampita-nakiri Jesús: “¡Pinkatharí! ¿Tsikama pijatika?” Ikantzi Jesús: “Tsika anta nojati naaka, airo okantzi piyaatina iroñaaka, irooma apaata aritaki onkantaki piyaatina.” ³⁷ Aikiro isintsi-tatzii Pedro, ikantzi: “¡Pinkatharí! ¿Paitama airo okantanta noyaatimi iroñaaka? ¡Aritaki nosiniwinta-kyaami naaka!” ³⁸ Ikantzi Jesús: “¿Omapiroma pisiniwintyaana? Tikira-mintha iñiita waripa, mawasatzi pinkanti: ‘Ti noyotiri Jesús.’ Omapiro.”

14

Isiyaro Jesús Awotsi Yariitan-taitari Asitairiki

¹ “Airo piwasiri-waijiita. Pawintyaari Pawa, pawintyaana aajatzi naaka. ² Anta iwankoki Asitanari tzimatsi oshiki tsika anampita-pajyaaro. Airomi otzimi, airo nokantzimi nojataji nowitsika-pajimi tsika pinampi-yitapa-jyaaro awirokaiti. ³ Aririka nojataji, nowitsika-yitajimi tsika pisaikaji. Impoña nompিয়া-sitajimi, naakata-jaantaki aanajimini. Pisaika-yitaji tsika-rika nosaika-jaantaji naaka. ⁴ Piyojii-tziro awirokaiti awotsi ijatantaitari tsika nojataji naaka.” ⁵ Iro kantacha ikantanaki Tomás: “Pinkathari, ti noyojiiti tsika pijati. ¿Tsikama nonkantyyaa noyotan-tyaarori awotsi?” ⁶ Ikantzi

Jesús: “Naakataki Awotsi, Iriipirori, Añaantsi. Apatziro impampitha-wooki-taitina naaka, aritaki yariitai-takyaa isaiki Pawa, Asitairi. ⁷ Ari piyopiro-tajinami naaka, aritaki piyotairimi Asitanari. Ari piyomai-tyjari iroñaaka, tima iriitaki piñakiri.”

⁸ Ikantzi Felipe: “Pinkatharí, intsityaa piñaakainari Asitamiri. Tima tikatsi pasini nonintziri.” ⁹ Ikantziri Jesús: “Felipe, aritaki osamanitaki notsipa-yitakami awiroka-payi, ¿tikirama piyotina? Ikaratzi ñaakinari naaka, iñaakiri Asitanari. ¿Paitama pikantantari: ‘piñaakainari Asitairi’? ¹⁰ ¿Tima pinkimisantina ari nokaratziri Asitanari, ari ikaratana irirori? Okaratzi nokanta-yitziri, tira naaka nintakaa-sityaaroni noñaawintimiro. Iriitaki Asitanari tsipa-siri-tanari, iriitaki antakaa-yitanarori yanta-wairi. ¹¹ Pinkimisantina nokantakimi ari nokaratziri Asitanari, ari ikaratana irirori. Okompitzi-motami-rika nokanta-kimiri, pinkimisantinami piñaakina notasonka-wintan-tayitaki.

¹² Inkarati kimisanta-jinani naaka, ari inkimita-jyaana naaka intasonka-wintan-tayitaji. Aritaki imapiro-tanakiro intasonka-wintanti, anaanakiro okaratzi iñaakoi-takinari naaka, tima irootaintsi nojataji naaka nontsipa-tapajyaari Asitanari. Omapiro. ¹³ Onkarati pinkami-yitajinari awirokaiti pawintaajana, aritaki nokantakimiro. Irootaki ikimosiriwintan-taityaariri Asitanari, iñiitiro-rika okaratzi itasonka-wintan-tayitaki Itomi. * ¹⁴ Onkarati

---

* **14:13** Wairontsi

pinkami-yitajinari awirokaiti pawintaajana, aritaki nokantakimiro.”

Ikasiya-kaitairi Tasorinkantsi

¹⁵ “Aririka pintako-tajyaana, aritaki pinkimisantairo nokanta-yitzimiri. ¹⁶ Aritaki nonkampi-tajiri Asitanari intyaankaimi pasini Ookaka-win-taimini, ¹⁷ Tasorinkantsi-pirori inatyii, iriitaki tsipata-piinta-jyaamini. Iriima osaawi-satziiti airo itsipatari irirori, tima ti iñiiri, ti iyotiri. Irooma awirokaiti piyojii-tziri, isaikimo-taimi, iriitaki tsipa-siri-tajyaamini.

¹⁸ Airo pikimitari miritzi yookai-tziri, aritaki nompiyi nontsipa-tajyaami. ¹⁹ Irootaintsi, airo iñaayitaana osaawi-satziiti. Iro kantacha awirokaiti aritaki piñaayi-tajina, añaanita-tsiri pinkanta-yitajyaa, tima añaanita-tsiri nonatzi naaka. ²⁰ Aripaiti piyojiitaji nontsipa-siritari Asitanari, aajatzi awirokaiti pitsipa-siritana, ari nokimitari naaka nontsipa-siri-tajami awirokaiti. ²¹ Inkarati kimisanta-jinani, iñaakan-tziro iroopirori itakotana. Irootaki intakotan-tajyaariri Asitanari, aajatzi naaka nontako-tajyaari, aritaki noñaaka-yitajyaari.” ²² Ikanta Judas (kaari Nampitsi-wiri) isampita-nakiri: “Pinkathari, ¿Paitama piñaakan-tajyaanari naakaiti, airo piñaaka-yitaari pasini-payi?” ²³ Yakanaki Jesús: “Ikaratzi itakotanari naaka, ikimisanta-waantitana. Irootaki intakotan-tajyaari Asitanari. Ari nokaratziri Asitanari nontsipa-siri-yitajyaari yokapayi. ²⁴ Iriima kaari itakotyaanani, ipiyatha-waanti-takana.

Ti naaka yotasiwai-tyaaroni okaratzi nokanta-yitakimiri, Tima asitanari ontyaanka-kinari iriitaki oyotakaa-yitaki-narori.

²⁵ Nokaman-tatziimiro iroka-payi ainiro nosaiki-moyitzimi. ²⁶ Iriima Tasorinkantsi, Ookakaa-wintimini, intyaankimiri Asitanari impoyii-tyaanani, iriitaki yomitaa-paaki-mironi maaroni, inkinkithasirita-kayimiro okaratzi nokanta-yitakimiri. ²⁷ Kamiitha pisaika-yitaji. Iro kantacha ti noñaawinta-tyiuro tsika okanta isaikakaantzi osaawi-satzi-payi. Naaka matzirori pisaikan-tajyaari kamiitha. Airo piwasiri-waitasita, airo pitharowa-siwaita. ²⁸ Aritaki pikimayi-takina nokantaki: 'Irootaatsi nojataji, iro kantacha aritaki nompia-sitajimi awiroka-payi, ari ankarataji asaikayitaji.' Ari pintakopiro-tyaanami, airomi piwasiri-waitami nookayitanajimira, aritakimi pinkimo-siri-winta-kinami piyotaki nojatatyii Asitanariki, anaatai-kinari natzirita-paintzira. ²⁹ Nokaman-tzita-tyaamiro iroñaaka, aririka omayitakyaa, pawintyaana naaka. ³⁰ Airo nokinkitha-waita-kayi-taami, tima awotsikitaki Kamaari pinkathari-wintan-tatsiri kipatsiki. Tima ti impinkathari-wintina naaka. ³¹ Iro kantacha ontzimatyyi nonkimisantajiri Asitanari, irootaki iyotantyaari atziri-payi notakotari naaka Asitanari, nantziniri okaratzi ikantanari irirori. Pinkatziya-yitanaji. Thami ajataji."

15

Ikimitaro Jesús oponkitzi-pirori pankirintsi

¹ Aikiro ikantana-kitziri Jesús iyomitaani-payi: “Naaka kimitarori oponkitzi-pirori pankirintsi. Iriima Asitanari ikimitari pankitzirori. ² Airorika okitho-kitzi nochiwotha, ichikiro asitarori. Irooma kithoki-tatsiri, iwamiitha-chiwo-tziro, ikaankiityaa-kotziro onkithoki-piro-tantyaari. ³ Tima kaankiityaa-koyitakimi iroñaaka awirokaiti, okantakaami ñaantsi-payi nokaman-tayita-kimiri. ⁴ Tima ti okithokitzi aparoni ochiwotha pankirintsi chiworyaa-thata-tsiri, ontzimatyii oshookantyaaro oponkitzitha. Ari okimitari airorika poisokiroтана naaka, airora okantzi pantayitajiro kamiithari. ⁵ Naaka kimitakarori oponkitzi pankirintsi, irooma awirokaiti pikimitakaro nochiwotha-payi. Tima inkarati oisokiro-tanari naaka, ari nokimi-tzita-kariri irirori, kimiwaitaka onkithoki-piro-taimi. Airorika pitsipa-siritana naaka, airo pimatziro pantirimi. ⁶ Ikaratzi kaari oisokiro-tyaanani naaka, ari nookayitanajiri. Ari inkimita-jyaaro kamachiwo-thata-tsiri pankirintsi, yaitziro intayiiro. ⁷ Oisokiro-rika piwayitajina, piriipiro-wintanajiro okaratzi noyomitaa-yitakimiri, aritaki ikantakimiro Asitanari onkarati pinkamitajiriri. ⁸ Aririka pisiya-kota-kyaaro kithoki-piro-tatsiri pankirintsi, aritaki iyoitajimi awiroka noyomitaani. Irootaki impinka-thaitantyaariri Asitanari. ⁹ Oshiki notakoyi-takami awirokaiti, nosiyakari Asitanari itakotana naaka. Panintaa-waita-jyaaro notakoyi-taami. ¹⁰ Aririka pinkamai-tanajyaaro pinkimisantairo nokantayitakiri, ari panintaa-waita-jyaaro nitakotami,

nokimitajiro naaka nokimisantziri Asitanari nanintaa-waitaro itakotana. ¹¹ Iro nokamantan-tamirori iroka-payi pinkimo-siritan-tajyaari maaroni awirokaiti, nokimitajiro naaka.

¹² Iroka noñaani nokantzi: Ontzimatyii pintakota-wakai-yitajyaa nokimitajiro naaka nitakoyi-taami awirokaiti. ¹³ Tzimatsi-

rika atsi-piwintariri inkamawintiri yaap-
atyaani, iñaakan-tatziiro itako-piro-tanta.

¹⁴ Naapatyaani piinayitaji awirokaiti, aririka pantayi-tanajiro okaratzi nokantzimiri. ¹⁵ Ari

okarata-paaki nokimita-kaantami ompirataari, tima aparoni ompirataari ti iyotiro okaratzi yantziri ompiratariri. Awiroka naapatyaani-payi

iroñaaka, tima nonkaman-tajimiro maaroni ikamanta-kinari Asitanari. ¹⁶ Ti awirokaiti yosiitinani, naaka oyosiiyi-tajimi awirokaiti.

Naakataki ontyaanka-yitakimi tsika-rika-payi, pinkimi-takota-jyaaro pankirintsi kithoki-piro-tatsiri. Irootaki imatantyaamirori Asitanari

ompaityaa-rika pinkami-tinari pawintaajana.

* ¹⁷ Iroka noñaani nokantzimiri: Ontzimatyii pintakota-wakai-yitajyaa.”

Inkisaniinta-nakimi osaawi-satziiti

¹⁸ “Aririka piñaayi-takiro inkisa-niinta-yitanakimi osaawi-satziiti, pinkinkithasiritiro ari ikantai-takina naaka ikisa-niinta-waitai-takina. ¹⁹ Irojatzimi pisiyakoyityaari osawi-

satziiti, aritaki intakoyi-takyaamimi, ikimita-wakaa irirori itakota-wakaa-jiita. Iro kantacha noyosi-yitajimi naaka, irojatziki pikimiyi-witari osaawi-satziiti, irootaki ikisaniintan-tamiri.

---

* **15:16** Wairontsi

Osiyawai-takaro iroñaaka kaarimi awiroka osaawi-satziiti. ²⁰ Pinkinkithasiritiro nokantzi-takamiri: Tira añii pinkatha-tirini ompirataari yanaakotiri ompiratariri impinka-thaitiri. Ari inkantai-timiri awirokaiti inintaiti iwaitimi, ikimitai-takina naaka. Ikaratzi kimisanta-waanti-takinari naaka, aritaki inkimisanta-yitaimi awirokaiti. ²¹ Irootaki inintai-tantyaari iwaitimi, tima awirokaiti noyomitaani-payi. Tima onkanta-kaantiro aajatzi ti iyotajina Pawa ontyaanka-kinari aka. ²² Airo otzimayitziimi iyaaripirotoni yokaiti, airo nopokimi noyomitaa-yitajiri. Iro kantacha airo okantaji iroñaaka yookakaa-winta-jyaaro iyaari-pironka. ²³ Ikaratzi kisaniinta-kinari naaka, ikisaniintzi-takari Asitanari. ²⁴ Airo otzimimi iyaaripirotoni, airo notasonka-wintzi-motzirimi iñaanta-karori kaari iñaapiintaitzi. Okantawitaka iñaayitakiro, aikiro ikisaniinta-tyaana naaka, ikisaniintzi-takari aajatzi Asitanari. ²⁵ Iro kantacha, irootaki omonkara-tantyaari sankinarintsi, kantatsiri: Ikisaniinta-siwai-taitakana.

²⁶ Iro kantacha aritaki notyaanka-jimiri Tasorinkantsi 'Ookaka-wintatsiri' poñaachari tsika isaiki Asitanari. Iriitaki iyosirita-kaimini, irijatzi kinkitha-takota-jinani kamiitha naaka. ²⁷ Tima kamiitha pinkinkitha-takoyi-tajina awirokaiti, tima pitsipata-piintakana owakira itantana-karori.”

16

¹ “Iro nokanta-yitan-tamirori iroka-payi, airo piwashaantantaro pawintaa-siri-tyaana. ² Tima

airo isinitai-tzimi pinkyaa-yitaji tsika yapatota-piintaita. Aritaki iwamaitakimi, iñaajaanti yantatziiniri Pawa kamiithari. ³ Irootaki yantantarori, tima ti iyotajiri Asitanari, ti iyotina aajatzi naaka. ⁴ Iro kantacha nokamantzita-tyaamiro iroka, tima aririka omayitakyaa apaata, pinkinkithasirityaa aritaki nokamantzita-kamiro.”

Yantakaan-tziri Tasorinkantsi

“Tira nonkaman-tzityaamiro owakiraini, tima irojatzii notsipa-yitami. ⁵ Iro kantacha jatakina iroñaaka nontsipa-tapajyaari ontyaankakinari. Tikatsi aparoni sampitinani, inkanti: “¿Tsikama pijatajika?” ⁶ Apatziro piwasiri-jiita pikimakina nokaman-takimi. ⁷ Pinkimi nonkaman-timiro iroopirori. Iro kamiitha-tzimo-timini awirokaiti nojataji. Tima airorika nojataji, airo ipoki paitachari ‘Ookakaa-wintatsiri’ intsipa-siri-tajyaami. Irooma aririka nojataji, naaka tyaankapajirini. ⁸ Aririka impokapaaki Tasorinkantsi, iriitaki oiñaaronta-paaki-niriri ikinkithasiri-waitari osaawi-satzi, tima inkina-waitashitaka ikinkithasiri-takotziro tsika okantakota kaari-pirori, tsika okantakota kamiitha-siri-taantsi, tsika okantakota mishakowintaantsi. ⁹ Ari iyotakaa-yitajiri kaari-pirori onatzii airorika ikimisantaitana naaka. ¹⁰ Ari iyotakaa-yitajiri irootaki kamiitha-siri-taantsi, nowamiitha-siri-tantzii naaka, tima aririka nojataji isaiki Asitanari airo iñiitaana. ¹¹ Ari iyotakaa-yitajiri tsika okantakota mishakowintaantsi, tima

aritaki imishakowintakiri Asitanari pinkathari-wintziriri osaawi-satzi.

¹² Tzimatsi oshiki nonkantimiri, iro kantacha aritaki anaanakimi okaratzi nokanta-yitakimiri, airo pikimatha-tziro iroñaaka. ¹³ Aririka impokaki Tasorinkantsi, iriitaki yotakaa-paakimironi maaroni iroopirori. Airo iñaawaitasitaro inintayi-tziri irirori, ikamantan-tairo okaratzi ikantziriri Asitariri. Iyotakaa-jimiro onkarati awisatsini apaata. ¹⁴ Iriitaki kimajinani noñaawaitiro, iwawisayi-maityaamiro awirokaiti, ari iyoitajirori nowaniinkaro. ¹⁵ Tima okaratzi iyotanitari Asitanari, irojatzi noyotanitari naaka. Irootaki nokantantari: ‘Iriitaki kimajinani noñaawaitiro, iwawisayi-maityaamiro awirokaiti.’ ”

Piwasiri-tarika, aritaki pinkimo-siri-yitaji

¹⁶ “Kapichi-tapaaki airo piñaayi-taana, iro kantacha aririka osamani-witakyaa kapichiini aritaki piñaajina. Tima nojatatyii naaka isaikira Asitanari.” ¹⁷ Ari isampita-wakaanaka iyomitaani, ikantzi: “¿Paitama ikantakotziri? Ikantayi-takai kapichi-tapaaki airo añaayitairi, iro kantacha aririka osamani-witakyaa kapichiini aritaki añaajiri, tima ijatatyii isaikira Asitariri. ¹⁸ ¿Paitama ikantakotziri ‘kapichi-tapaaki?’ Ti ankimathatiro paita ikantako-tziri.” ¹⁹ Ari iyotaki Jesús inintajii-tatzii isampitiri iyomitani-payi, ikantanakiri: “Nokanta-jiitakimi: ‘Kapichi-tapaaki, airo piñaayi-taana, iro osamani-witakyaa kapichiini aritaki piñaajina.’ ¿Irootakima pisampita-wakaa-wintari? ²⁰ Pinkimi nonkantimi. Oshikira

piraawai-tajyaa, piwasiri-waitajyaa awiroka-payi. Iriima osaawi-satzi-payi oshiki inkimo-siri-jiiti. Omawitakyaa piwasiri-jiityaa awiroka-payi, aritaki piñaajiro apaata pinkimo-siri-yitaji. Omapiro. ²¹ Aririka ontzimaa-nitzimati aparoni kooya, okimaatsi-waita. Iro kantacha aririka intzimaki iinchaaniti, ompyaakotanakiro okimaatsi-waitaka, oshiki onkimo-siri-wintiri iinchaanikiti. ²² Ari pikantakari awirokaiti iroñaaka, oshiki piwasiri-waitaka. Iro kantacha aririka nOMPIYA-sitajimi, oshiki pinkimo-siri-tanaji, tikatsi owasiri-takaajyaamini. ²³ Apaata aririka omonkara-tajyaa nokantakiri tikatsi pisampi-tinari naaka. Tima iriitaki Asitanari opayitaji-mironi ompaitya-rika pinkami-tajiriri, tima pawintajana naaka. * ²⁴ Pamana-piintziri Asitanari pikowako-tziri opaiyita-rika, pikampi-tasiwai-takari. Irooma iroñaaka aririka pinkowa-kotajiri, pawintaa-jyaana naaka. Aritaki pinkantyyaa pinkowakota-piintajiri, aritaki imatakimiro, irootaki pinkimo-siri-pirotan-tajyaari.”

Noitsinampaakiro naaka osaawi-sato

²⁵ “Nosiyakaa-winta-tziimiro okaratzi nokinkithata-kayimiri. Iro kantacha irootaintsi omonkara-tajyaa airo nosiyakaa-winta-jimiro, koñaaroini noñaawinta-jimiri Asitairi. ²⁶ Apaata awiroka-payi kamitairini Asitanari opaiyita-rika, tima naaka pawintaa-yitaja. Tira naaka kamita-kowinta-jimini awiroka-payi. ²⁷ Tima intakoyi-taami Pawa. Irootaki itakotan-taamiri,

---

* **16:23** Wairontsi

tima pintako-yitajana naaka, pikimisantakina nopoñaaro naaka isaiki Pawa. ²⁸ Nopoñaaka isaiki Asitairi nopokan-takari aka kipatsiki. Iroñaaka nooka-najiro kipatsi nojataji isaiki Asitairi.”

²⁹ Ikantajiitzi iyomitaani: “Iroñaaka koñaatanaki pikinkitha-takotziri, ti pisiyakaa-winta-waitiro. ³⁰ Noñaakimi iroñaaka piyotziro maaroni, ti onkowa-jaantyyaa impaityaa sampitimini, piyotziro ikinkithasiri-taitari. Irootaki nokimisantantari omapiro pipoñaaka isaiki Pawa.” ³¹ Ikantzi Jesús: “¿Kimisanta-yitajimima iroñaaka? ³² Irootzi-mataki iroñaaka pisiyayi-tanaki aparo-payi, pinkinayiti tsika-rika, ari pooka-nakina apaniroini. Iro kantacha titzimaita nosaiki apaniro, itsipatana Asitanari. ³³ Nokaman-tatziimiro iroka-payi piñaantyaarori kamiitha pisaiki pintsipa-tyaana naaka. Aka osaawiki, oshiki pinkimaatsi-waityaari awirokaiti. Iro kantacha, pisintsi-siriyiti. Tima noitsinampaakiro naaka osaawisato-payi.”

17

Yamana-kotziri Jesús Iyomitaani-payi

¹ Ikaratakiro Jesús ikinkitha-waita-kairi iyomitaani-payi, aminanaki inkitiki, ikantanaki: “Asitanarí, monkarata-paaka piñaakan-tajyaariri atziri-payi iwaniinkaro pitomi, iñaakan-tairo irirori pitomi piwaniinkaro awiroka. ² Awirokataki owakiriri ipinkathari-wintan-takariri maaroni atziri-payi, irootaki

yañaayitan-tajyaari ikaratzi pasita-kaakariri.
³ Aririka iyotajimi apatziro Pipawa-pirotzi awiroka, aririka iyotajiri pintyaankakiri Saipatzii-totaari Jesús, aritaki yañaayitaji.
⁴ Nomatakiro noñaakan-takiro piwaniinkaro aka kipatsiki, nohotyaakiro pikanta-kinari nantiro. ⁵ Asitanarí, nonintzi nontsipatajyaami iroñaaka, aritaki ankarati añaayitairo awaniinkaro, akimita pairani tikira-wintha awitsikiro kipatsi.

⁶ Tima piyosiitajiri osaawi-satzi ikaratzi pasita-kaajanari naaka, noyomitaa-yitajiri tsika pipaita awiroka. Awiroka asitzi-takariri pairani, iriitaki pasita-kaajanari naaka. Nomatakiro nokimisanta-kaajiri piñaani. ⁷ Irootaki iyotantari iroñaaka, okaratzi noyota-nitari naaka, awirokataki oyotakaa-yitanarori. ⁸ Tima noyomitaa-yitajiri okaratzi piyota-kayinari, ikimisanta-yitanaji iriroriiti. Ikinkithasiritanaja omapiro nopoñaaro pisaiki awiroka, ikimisanta-yitanaji awirokataki ontyaanka-kinari. ⁹ Irootaki nokamita-kowintan-tariri naaka yokaiti. Kaari nonkamita-kowinti nampita-siwaitarori kipatsiki, apatziro nokamita-kowintziri ikaratzi pasita-kaanari, tima awirokataki asiyitariri. ¹⁰ Tima inkarati nasitari naaka irijatzi pasitari awiroka. Ikaratzi pasitari awiroka irojatzi nasitari naaka. Iriiyitaki oñaakan-tayitairori nowaniinkaro. ¹¹ Airo nosaikanaaji aka osaawiki, nojataji nontsipata-pajyaami awiroka, irooma yokapayi aikiro isaikana-kitzii. Asitanarí Tasorintsi, paamaako-wintyaanari, pimatant-

tyaari pisintsinka pipakinari naaka pairani, irootaki iwichaa-wakaan-tyaari, akimita-wakaa aroka. * 12 Tima ainiro notsipayitari aka osaawiki, naamaako-wintantari pisintsinka pipakinari. Tikatsi pyaasi-waitachani. Apatziro inkanta-kaiyaaro ipaitai-tziri 'Otomi pyaasi-itaantsi,' iriitaki monkarata-kaiyaaroni ikinkithatai-takiri Sankinarintsi-piroriki. 13 Iro kantacha iroñaaka nojataji pisaikinta awiroka. Irootaki nokantan-tayitarori iroka-payi ainiro nosaiki aka osaawiki, irootaki inkimantan-tyaanari inkimo-siri-jiiti kamiitha yokapayi. 14 Noyomitaa-yitajiri piñaani, irootaki ikisaniintai-tanta-nakariri, tima ti isiyana-jyaari osaawi-satzi-payi. Nokimita naaka ti osaawi-satzi nonatyii. 15 Ti nonkowa-kotimi paayitajiri isaikira aka osaawiki, apatziro paamaako-winta-jyaari ikaaripirota-kaitziri = kari. 16 Nokimita naaka ti osaawi-satzi nonatyii, aajatzi yokapayi ti isiyana-jyaari osaawi-satziiti. 17 Pinkanta-kaiyaaro awiroka pasitan-tajjaariri iroopiironi. Tima iriipirori onatzii piñaanitari awiroka. 18 Pikimitaakina naaka pintyaankakina nosaiki-moyitiri osaawi-satziiti, ari nonkimitzi-tyaari naaka nontyaanka-yitiri isaikimo-yitiri osawisatziti. 19 Okowa-pirotatyaa iroñaaka natsipi-winta-jyaari yokaiti pasita-kaiyaanari naaka. Ari onkantyyaa pasitan-tajjaariri awiroka yokapayi. 20 Ti apatziro nonkampita-kowintiri yokaiti, nokamita-kowintziri inkarati kimisanta-jinani aririka inkinkithata-kaayitairi yokaiti.

---

* 17:11 Wairontsi

²¹ Namanako-wintziri maaroni yokaiti iwichaa-wakaan-tajyaari, aparoni inkantajyaa iwichaa-najyaami awiroka. Asitanarí, akimita aroka awichaa-wakaa-jiityaa, ari inkimiyita-jyaari irirori iwichaa-wakaa-pirotajyaa, irootaki inkimisantant-tajyaari osaawi-satzi-payi awirokataki ontyaanka-kinari. ²² Iroka nowaniinkaro, okaratzi piñaaka-yitakinari awiroka, irojatzi nomatairi naaka noñaaka-yitajiri iriroriiti. Ari iwichaa-wakaa-pirotyaari, akimita-wakaa aroka. ²³ Tima pintsipa-sirityaana awiroka, ari nonkimitzita-jyaari naaka nontsipa-sirita-jyaari iriroriiti, irootaki iwichaa-wakaanta-pirotyaari. Irojatzi inkinkithasiritan-tyaari osaawisatziiti awirokataki ontyaankakina, antaroiti pitakoyitakari pikimitaakina naaka antaroiti pitakotakana. ²⁴ Asitanarí, awirokataki asitakaanariri yokaiti, nonintzi intsipa-yitajyaana tsika nosaikaji naaka, ari iñaayitairori nowaniinkaro. Awirokataki owaniinkata-kaakanari, tima pitakotzi-takana awiroka tikira-mintha owitsikyaa kipatsi. ²⁵ Asitanari tampatzika-siriri, ti iyoitimi osaawi-satzi-payi. Iro kantacha noyotzimi naaka, aajatzi ikimitaka yokaiti iyotzi awirokataki ontyaanka-kinari. ²⁶ Noyomitaa-yitajiri tsika pipaita awiroka, aikiro nojatakaa-tyiuro noyomitairi, tima nontsipa-sirita-jaari, nontako-yitajaari pikimitaakina naaka pitakotana.”

*Yaitakiri Jesús**(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53)*

¹ Aritaki ithonka-nakiro Jesús yamanaki, sitowanaki itsipata-naari iyomitaani ijatiro intatzikirona Chiinkaariniki. Ari isaikapaaki Jesús aajatzi iyomitaani-payi anta pankirintsimasiki. ² Iñiiro anta irirori Judas pithokasitan-taniri, tima ari isaikaa-piintziri Jesús maaroni iyomitaani anta. ³ Ari yariita-paaka Judas itsipata-paakari owayiri-payi aajatzi aamaako-wintan-tatsiri, iriitaki ityaankakiri ijiwari Ompira-tasorintsitaari, aajatzi irasi Nasitantaniri-payi. Yamayitaki ipasa-minto, yamaki aajatzi yoota-minto. ⁴ Iro kantacha Jesús iyotzitaka onkarati awishii-motirini, isitowasita-nakiri, isampita-wakiri: “¿Paitama pamina-minatziri?” ⁵ Ikantajiitzi yokaiti: “Namina-minata-tziiri Jesús Kasiyakaa-wini-satzi.” Ari ikantzi Jesús: “Naakataki.” Arira itsipatakari Judas pithokasitantaniri ikaratzi pokasita-kiriri Jesús. ⁶ Ikantawa-kirira Jesús: “Naakataki” ipiya-pontho-jiitanaka itaapiiki, tyaajiitanaki. ⁷ Yapiita-nakiro Jesús, ikantziri: “¿Paitama pamina-minatziri?” Ari ikantajiitzi irirori: “Namina-minata-tziiri Jesús Kasiyakaa-wini-satzi.” ⁸ Ari yapiita-nakiri Jesús, ikantziri: “Aritaki nokantakimi naakataki. Naaka-rika pamina-minatzi, pintyaantairi notsipa-yitakari, ijayita-jiita.” ⁹ Ari omonkaratari ikantzi-takari Jesús: “Asitanarí, ikaratzi pasita-kaakanari, airo ipyaakaan-tawaita aparoni.” ¹⁰ Ikanta Simón Pedro, otzimi-motziri irirori isataaminto, inoshika-nakiro, itotzitakiri iyimpita-piro-

nampî paitachari Malco, impiratani Ompira-tasorintsi-pirori. ¹¹ Ikantziri Jesús yoka Pedro: “Piwajiro pisataa-minto. Iriitaki Asitanari sinitakinari nonkimaatsi-waityaa, ¿airoma okantzi nomonkaratiniri?” *

*Yaitanakiri Jesús Ompira-tasorintsi-piroriki
(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54)*

¹² Ikanta owayiri-payi itsipatakari ijiwari, aajatzi aamaako-wintan-tatsiri ityaantani Judá-iti, yairika-nakiri Jesús, yoosita-nakiri. ¹³ Ari yitapaintaro ikinakaa-nakiri iwankoki Anás. Tima iriitwita irikonkiri Caifás. ompira-tasorintsi-pirori. ¹⁴ Yoka Caifás iriitaki kantakiri pairani Judá-iti: “Irootaki kamiithata-tsini inkamawinta-yitai aparoni atziri.”

*Ikyaaki Pedro iwaankiiri-tsitiki Anás
(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)*

¹⁵ Ikanta Simón Pedro aajatzi pasini oyomitaari, iyaatako-winta-nakiri Jesús. Yoka pasini oyomitaari, iñaapiintani inatzii Ompira-tasorintsi-pirori, irootaki ikyaanta-paakari iyaatako-wintakiri Jesús. ¹⁶ Ari ikatziya-paaka Pedro intakiroki otantorintsi. Tima yoka pasini oyomitaari iñaapiintani inatzii Ompira-tasorintsi-pirori, ikinkithawaita-kaakiro aamaako-wintarori asitakorontsi, ominkyaakiri aajatzi Pedro. ¹⁷ Okanta aamaako-wintarori asitakorontsi, isampitakiri Pedro: “¿Tima awiroka iyomitaani atziri?” Akanaki Pedro, ikantzi: “Ti naaka.” ¹⁸ Tima

* **18:11** nomonkaratiniri = niriro kipishaari

onkatsinkaityaatzii anta, ari iwaamajiiitaki paamari yokapayi ompirataari itsipayitakari aamaako-wintan-tatsiri. Ari ikatziyaka yakitsi-jiita. Ari ikaratzitari aajatzi Pedro, yakitsi-jiita paamariki.

Anás isampitziri Jesús

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

¹⁹ Ikanta ijiwari Ompira-tasorintsitaari yitanakari Jesús isampita-kowintziniri iyomitaani-payi, opaita iyomitaan-tayitziri. ²⁰ Ikantzi Jesús: “Nokinkithatakaa-piintakiri maaroni atziri. Noyomitaanta-piintaki yapatota-piintaita aajatzi anta tasorintsi-pankoki, tsika yapatota-piinta-jiita maaroni Judá-iti. Tityaa nomanakaiyaaro okaratzi nokinkithayitziri. ²¹ ¿Paitama pisampitan-tanari naaka? Pisampitiri ikaratzi kimakinari. Iriitaki yotzirori nokanta-yitakiriri.” ²² Ikanta ikaratakiro Jesús ikinkitha-waitaki, aparoni aamaako-wintan-taniri ipasa-porota-nakiri, ikantziri: “¿Arima pinkantiri pakiri Ompira-tasorintsi-pirori?” ²³ Ikantzi Jesús: “Tzimatsi-rika kaari-pirori noñaawaitakiri, pinkantinaro tsika otzimi. Irooma kamiitha-rika okaratzi noñaawaitakiri. ¿Paitama pipasa-porotan-tanari?” ²⁴ Ikanta Anás ti yoosiryaakotakantiri Jesús, ityaankakiri isaikira Caifás ompira-tasorintsi-pirori.

Ikantzi Pedro: Ti noñaajiri Jesús

(Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62)

²⁵ Irojatzi ikatziyaka Pedro yakitsi-waita paamariki. Ari isampitai-takiri, ikantai-tziri: “¿Kaarima awiroka iyomitaani yoka atziri?”

Imanakonataka Pedro, ikantzi: “Ti naaka.”
²⁶ Okanta osamaniitaki isampitairi aajatzi
 impiratani Ompira-tasorintsi-pirori, iriitaki
 ishininka-thori itotzitakiri inkaaranki Pedro
 iyimpita, ikantziri: “¿Kaarima awiroka noñaaki
 itsipatami anta pankirintsi-masiki?”
²⁷ Yapiita-
 nakiro Pedro imanakota, aripaiti iñaanaki
 waripa.

Yaitanakiri Jesús isaiki Pilato

(Mt. 27.1-2,11-31; Mr. 15.1-20; Lc. 23.1-5,13-25)

²⁸ Aritaki kitaititzi-mataki, imisitowai-tanajiri
 Jesús iwankoki Caifás, yaitanakiri isaiki Pilato
 ijiwari wirakocha-payi. Ti inkyaaajiita-paaki
 Judá-iti iwankoki Pilato, tima aririka inkyaa-
 wankotiri ipiyathatakaro Ikantakaan-taitatsiri
 ipinkakaantaitatsiri, airo okantzi yoimoshirinkiro
 kitaitiri Anankoryaantsi. ²⁹ Irootaki isitowan-
 tapaakari intakiroki Pilato, ikinkitha-waita-kairi,
 ikantziri: “¿Paitakama yantakiri yoka atziri?”
³⁰ Ikantajiitzi: “Airomi ikaaripirotzimi yoka,
 airotayaa namirimi aka.” ³¹ Ikantzi Pilato:
 “Paanajiri awiroka-payi, piyotziro ikantakaan-
 taitzimiri tsika pinkantiri piwasankitairi.” Ikan-
 tajiitanaki Judá-iti: “Tima ti pisinitina nowiiri
 noshininka-payi.” ³² Ari omonkaratakari ikantzi-
 takari Jesús tsika onkantayaa iwamaitiri.

³³ Ikanta ikyaa-panaatzi Pilato inthompoina
 iwankoki, ikaimapaakiri Jesús, isampitakiri:
 “¿Awirokama Iwinkathariti Judá-iti?” ³⁴ Ikantzi
 Jesús: “¿Piyota-sitaroma pisampitanari?
 Kimitaka tzimatsi kantakimiri tsika nopaita

naaka.” ³⁵ Ikantzi Pilato: “¿Naakama ishininka Judá-iti? Tima iriitaki pishininkapayi amakimiri itsipatakari ijiwari Ompiratasorintsitaari. ¿Paitama pantakiri?” ³⁶ Ikantzi Jesús: “Ti nompinkathari-wintanti naaka aka osaawiki. Ari onkantyaami, aritaki piñaakimi oshiki nowayiriti inkisakowintyaana, airo yaakaanana Judá-iti. Iro kantacha ti nompinkathari-wintanti naka aka.” ³⁷ Yapiitakiri Pilato isampitziri: “¿Ari, awirokama Pinkathari?” Ikantzi Jesús: “Awirokatakari kantain-tsiri. Irootaki notziman-takari, irootaki nopokan-takari aka kipatsiki noñaawintajiro iroopirori. Tima inkarati oisokirotarori iroopirori, ikimisanta-waantitana.” ³⁸ Ikantzi Pilato: “Irojatzi-machiini, iroopirori.” Ikantanakiri, sitowanaki ipiyojiitaka Judá-iti, ikantapajiri: “Ti noñiuro inkinakaa-sityaari yoka atziri.

³⁹ Poimosirinka-piintziro Anankoryaantsi, pamijiitaro nomisitowi aparoni yaakaan-taitziri. ¿Nomisitowa-kaanta-jirima ipaitaitziri ‘Piwinkathariti?’ ” ⁴⁰ Ari ikaimajiitanaki maaroni, ikantajiitzi: “¡Airo pimisitowiri yoka! ¡Iriitaki pimisitowi Barrabás!” Tima yoka Barrabás, kosintzi inatzii.

19

¹ Ikanta Pilato ipasata-kaanta-nakiri Jesús.

² Iriima iwayiriti-payi wirakocha yampitataki kitoochii ikimita-kaantakiro amathairintsi, irootaki yamathaitan-takariri Jesús. Ipoña ikithaatan-takari kityonka-mankita-tsiri

kithaarintsi. * 3 Ipiyotzi-winta-paakari, isirona-minta-waitari ikantajiitzi: “¡Yoka Iwinkathariti Judá-iti!” Ipasa-poro-tzimaitari. 4 Ari yapiitakiro isitowapaji Pilato, ikantapajiri Judá-iti: “Paminiri, yoka nomisitowakiri, ti noñaajiro inkinakaa-sityaari yoka.” 5 Ari isitowa-kaapaakiro Jesús yamathaita-kayi-takari kitoochii, ikithaatai-takiri kityonkamankita-tsiri kithaarintsi. Ikantzi Pilato: “¡Yoka atziri!” 6 Ikanta iñaawakiri ijiwari Impiratorintsitaari, aajatzi aamaako-wintarori tatorintsipanko, ikaimajiitanaki, ikantzi: “¡Pimpaika-kota-kaantiri! Pimpaika-kota-kaantiri!” Ikantzi Pilato: “Yoka, paanakiri awirokaiti Pimpaikaa-kotiri, tima naaka ti noñii ompaita inkinakaa-sityaari yoka. 7 Ikantajiitzi Judá-iti: “Tzimatsi ikantakaan-taitakiri pairani ikantaitzi, ontzimatyii iwamaitiri yoka, tima inkimita-kaanta-siwai-tyaa Itomi Pawa.” 8 8 Ikimawaki okaratzi ikantaitatakiri, Pilato antaro itharowanaki. 9 Aajatzi ikyaanaji iwinkathari-pankotiki, ikaimakaan-takiri Jesús, isampitakiri, ikantziri: “¿Tsikama pipoñaapirotaka awiroka?” Iro kantacha Jesús ti yakiri. 10 Ikantzi Pilato: “¿Airoma pakana? ¿Tima piyoti pinkathari-pirori nonatzii naaka, aritaki onkantaki nopaikaa-kota-kaantimi, ari onkantaki aajatzi nomishitowa-kaantajimi?” 11 Akanaki Jesús, ikantzi: “Airo ikowa-kayimiromi Jinoki-satzi, airotyaa pipinkathari-piro-wintanami. Irootaki imapirotan-takari

---

* 19:2 Amathairintsi, kityonka-mankita-tsiri

ikaaripirotaki yoka amakinari aka, tima anaanakiro okarlatzi pikaaripirotzzi awiroka.”

¹² Aripaiti yamina-mina-witanaka Pilato imisitowa-kaanta-jirimi Jesús, iro kantacha aikiro ikaimajiitatzi Judá-iti ikantajiitzi: “¡Aririka papakaajiri yoka, tira paapatyiyaaari pinkathari-pirori César! ¡Tima inkarati kimitakaan-tawaita-chari pinkathari inatzii, ikisaniinta-tziiri César!” ¹³ Ikanta ikimaki Pilato, yamakaan-tairi Jesús intakiroki, imisaikaitakiri yaminakoita-piintziri yakowintaari, ipaitai-tziro “Mapipankaa,” iñaaniki Heber-iiti ipaitai-tziro “Gabata.” ¹⁴ Irootaki kitaitiri iwitsika-wintai-tantarori Anankoryaantsi yoimoshirinkaitiro, aritaki tampatzikataki ooryaatsiri. Ikantziri Pilato yokaiti Judá-iti: “¡Yoka Piwinkathariti!” ¹⁵ Iro kantacha kaimajiitanaki Judá-iti, ikantzi: “¡Piwamairi! ¡Piwamairi! ¡Pimpaikaa-kota-kaantiri!” Ari ikantzi Pilato: “¿Kantatsima nompaaikaa-kota-kaantiri piwinkathariti?” Ikantzi ijiwari Ompiratorintsitaari: “¡Apatziro César nowinkatharitari, tikatsi pasini!” ¹⁶ Ikanta Pilato, yoipyaaajiri Jesús yaanajiri Judá-iti impaikka-kotiri. Ari yaanajiri.

Impaikkaakoi-takiri Jesús irojatzi ikamantakari (Mt. 27.32-50; Mr. 15.21-37; Lc. 23.26-49)

¹⁷ Iriitaki anatana-kirori Jesús incha-kota impaikka-kotan-tyaari, jataki ipaitai-tziro “Atzirii-toni,” irojatzi ipaitai-tziri iñaaniki Heber-iiti “Gólgota.” ¹⁸ Ari impaikkaakoi-takiri Jesús anta, itsipatai-takiri apiti pasini

atziri, aparoni iwatzika-koitaki irako-piroki, pasini iwatzika-koitakiri yampatiki. ¹⁹ intzirika-kaantaki Pilato impaikaakoi-takirira Jesús aparoni sankinarintsi, kantatsiri: “JESÚS KASIYAKAA-WINI-SATZI, IWINKATHARITI JUDÁ-ITI.” ²⁰ Oshiki Judá-iti ñaanata-kirori iroka sankinarintsi, tima ti intaina-piroti nampitsi tsika impaikaakoi-takiri Jesús. Tima isankinaitakiro iroka iñaaniki Heber-iiti, iñaaniki griego, aajatzi iñaaniki wirakocha. ²¹ Irootaki ipokantakari ijiwari Impira-tasorintsitaari ikantakiri Pilato: “Airo pisankinatziro: ‘Iwinkathariti Judá-iti.’ Onkanta-tyiimi: ‘Kimitakaan-tawaita-chari iwinkathariti Judá-iti.’ ” ²² Ari ikantzi Pilato: “Okaratzi nosankinatakiri, asi owatyiiro osankinataka.”

²³ Ikanta imatakiro iwayiriti-payi wirakocha impaika-kotakiri Jesús, yayitanakiri iwiwiryaaakoro, isaraakiro okaratzi 4 okota, ipawakai-yitakaro aparoni-payi. Ipoña yayitakiri iithaari, ti owawikota-tyaa iroori, aparoni okanta intyii-tziro irojatzii opatzi-kaaki. ²⁴ Ikanta-wakaa-jiita owayiri-payi: “Airo amankaryaa-waitziro iithaari, apatziro añaariwintyaaro, ari añiuro ipaita ayironi.” Ari omonkaratari Sankinarintsi-pirori, kantatsiri:

Ipawakaakaro nomanthaki.

Iñaariwintakaro noithaari.

Irootaki yantajitakiri owayiri-payi. ²⁵ Tima ari osaikitakari irinuro Jesús tsika ipaikaakoi-takiri otsipatakaro iririnto, María iina Cleofas, aajatzi María Pankothanthaari-sato. ²⁶ Ikanta iñaakiro

iriniro Jesús okatziyaka anta otsipatakari iyomitaani itako-pirotari, ikantziro: “Kooyá, iriitaki pintomin-tajyaari yoka.” ²⁷ Ikantanakiri iyomitaani: “Irootaki piniron-tajyaari iroka.” Ari itanakaro María osaika-pankotziri yoka iyomitaani.

²⁸ Tima iyotaki Jesús imonkaratakiro okaratzi ikantakiriri Pawa, ikantanaki: “¡Nomiriwí!” Ari omonkaratari ikinkithata-koita-kiriri Sankinarintsi-piroriki.

²⁹ Ari osaika-kotakiri kipishaari anta kowitziki. Yaitaki incha-tiwa, yankowiitaitaki atsimiyaatironi kipishaari, iwaanka-koita-kiniri ipaantiki Jesús. † ³⁰ Yatsimiya-witawakaro Jesús kipishaari, ikantanaki: “Mataka maaroni.” Ari yoiyotanaka, jatasirin-katanaki.

Isataa-mirikitai-takiri Jesús

³¹ Tima irootaki kitaitiri iwitsika-wintaitaro kitaitiri imakoryaan-taitari. Ti inintajiiti ijiwari Judá-iti inkatziya-koti impaikakoi-tziri kitaitiriki imakoryaan-taitari, tima iroka kitaitiri irootaki ipinkatha-pirotziri iriroriiti. Irootaki ikantanakariri Pilato inkaraa-porita-kaantiri paikakotaari inkaman-tyaari sintziini, iwatzikaryaa-kota-jiriita. ³² Ikanta ijajiitanaki owayiripayi, ikaraa-porita-paakiri aparoni ikaratakiri Jesús ipaikakoi-tziri, ipoñaa imatakiri pasini.

³³ Ari inintzi imatirimi Jesús, Iñaatzii aritaki kamaki. Irootaki kaari ikaraa-poritan-taitari irirori. ³⁴ Iro kantacha aparoni owayiri isataa-mirikitantakari isataa-minto yoka Jesús, ari

---

† 19:29 incha-tiwa = isopo

oyowanakiri iriraani okonowakaro nijaa.
³⁵ Yoka kinkithatzirori iroka, iriitaki ñaajaanta-
 kirori. Omapiroatyaa ikamantzimiri irootaki
 pinkimisantan-tyaari awirokaiti. ³⁶ Irootaki
 omatanta-yitakari iroka-payi omonkaratan-
 nyaari Sankinarintsi-pirori, ikantaitaki:
 Airo ikaraawaitai-tziniri aparoni itonki irirori.
³⁷ Ikantzi-taitaka aajatzi Sankinarintsi-pirori:
 Ari yaminakoi-takiri isataa-mirikitaitiri.

Ikitaitakiri Jesús

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)

³⁸ Ikanta José, Tonkaironiitoni-satzi, ikampi-
 tajiri Pilato, ikantziri: “Pisinitinari naana-
 jiri Jesús.” Yoka José irijatzi kimisanta-kiriri
 Jesús, imananikiini ikimisantzi tima itharowan-
 tatyaaari Judá-iti. Ari isinita-kiniri Pilato.
 Jataki José, yaanajiri. ³⁹ Ari ipokapaakiri aa-
 jatzi Nicodemo jatasita-kiriri pairani Jesús tsi-
 tiniri, yamakota-paaki kipishaari ikonowai-tziro
 kasankaari, oshiki otinanka iroka. ‡ ⁴⁰ Ikanta
 yoka José aajatzi Nicodemo yaanajiro iwatha
 Jesús, iponatan-takari manthakintsi yashitan-
 takaro kasankaari. Tima irootaki yamijiitari
 Judá-iti ikitata-piintziri kaminkari-payi. ⁴¹ Tima
 anta tsika ipaikaakoi-takiri Jesús, ari otzimiri
 pankirintsi-masi, ari otzimiri owakirari omorona
 tsika inkitaitiri kaminkari, tikira inkitatan-
 nyaaro kamatsiri. ⁴² Ari iwaitakiriri Jesús, tima
 okaakiini osaiki iroka omorona. Irootaintsi

---

‡ **19:39** Iroka kasankaari, ikonowai-takirori kipishaari, owaaki
 inchashi ipaitai-tziri áloe. Oshiki otinatzi okaratzi 100 libra,
 ikantai-tziri iroñaaka 30 kilo.

ariityaa kitaitiri imakoryaanta-piintatari Judá-iti.

20

Yañaantaari Jesús

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)

¹ Okanta awisanaki kitaitiri imakoryaan-taitari, ananinkanaka María Pankothanthaari-sato ojati omoro-naki tsika iwakoitakiri Jesús. Oñaapaa-tziiro osirinkaaka mapi yasantan-tawitai-takarori omorona. ² Piyanaaka oñiiri Simón Pedro aajatzi pasini oyomitaari itako-pirotani Jesús, osiya-pirota-nakityaa, okantapaakiri: “¡Yaitakiri Awinkathariti, ti ayoti tsika-rika iwaitajiri!” ³ Ikanta Simón Pedro aajatzi pasini oyomitaari, jaitijiitanaki kitataariki. ⁴ Isiya-piro-witana-kityaa ijajiitanaki. Iro kantacha isiya-pirota-nakityaa pasini oyomitaari, iriitaki itapaakaro yariitaka kitataariki. ⁵ Yaminapi-witapaaka omoro-naki, iñaapaa-tziiro onaryaa-maitaka iponawita-jitan-takariri, iro kantacha ti inkyaapaaki inthomponta. ⁶ Irojatzzi yariitan-tapaakari irirori Simón Pedro, ikyaapaaki inthomponta, iñaapaa-kitziiro irirori onaryaa-maitaka iponawita-jitan-takariri. ⁷ Iñiitapaakaro aajatzi manthakintsi yankowitan-tawitai-takariri iitoki, onasita iwaitanajiro ti ontsipatyaaaro iponawitaitanta-kariri, kamiitha itzipyai-tanajiro. ⁸ Ari ityaapaaki pasini oyomitaari itapaakarori yariitaka kitataariki. Iñaapaakiro irirori okaratzi kantain-chari, ari ikimisanta-pirota-nakiri. ⁹ Tima tikira ikimatha-wityaro okantziri

Sankinarintsi-pirori, aritaki yañaaji Jesús.
¹⁰ Ipoñaá ipiyayitaja iwankoki yoka apiti oyomitaari.

*Iñaakaaro Jesús María Pankothanthaari-sato
 (Mr. 16.9-11)*

¹¹ Ari osaiki María ikyaa-piintai-tzira kitataari irawaita. Okanta irawaitaka, amini inthomponta omoro-naki, ¹² oñaatzii apiti maninkari kitamaaro-ki iithaari, isaikajiitaki tsika inaryaa-witai-takari Jesús. Aparoni isaikaki iitowitai-takari, pasini isaikaki tsika iitziwitai-takari. ¹³ Isampita-nakiro maninkari-payi, ikantziro: “kooyá, ¿paitama piraantari?” Okantzi iroori: “Niraa-kotatyaari Nowinkathariti, tzimatsi aakiriri, ti noyoti tsika iwakiri.” ¹⁴ Iro okantaki-tzii, ari opithokanaka, oñaatziiri Jesús, iro kantacha ti oyotawajiri iriitaki. ¹⁵ Ari isampitziro ikantziro: “¿Paitama piraantari kooyá? ¿Paitama pamina-minatziri?” Osiyakaantzi iroori iriitaki ñaanatziroori aamaako-wintarori pankirintsimasi, okantanakiri: “Jiwari, awiroka-rika aakiri, pinkamantina tsika piwakiri, nonintzi nojati naminajiri.” ¹⁶ Ikantziro Jesús: “¡María!” Ari aminanakiri iroori, okantzi: “¡Raboní!” (iro ikantai-tziri iñaaniki Heber-iiti “Yomitaaniri.”) ¹⁷ Ikantzi Jesús: “Airo pairikana, tima tikira nojatajiita nontsipata-pajyaari Asitanari. Iro kantacha pijati pinkamantiri iyikiiti, irootaatsi nojatai nontsipata-pajyaari Asitanari, irijatzi Asi-tamiri awirokaiti. Iri Nowawanitari

naaka, irijatzi Piwawanitzitari awirokaiti.” *
 18 Okanta ojatanaiki María Pankothanthaari-sato, okamanta-paakiri maaroni oyomitaari oñaajiri Awinkathariti, okamanta-paakiri aajatzi okaratzi ikantakirori.

Iñaakaari Jesús iyomita-nipayi

(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)

19 Okanta otsitinitanaki awisanaki kitaitiri imakoryaan-taitari, apatojiitaka yomitaari-payi. Okantakaaro itharowan-tajiitari ijiwariti Judá-iti, asitako-jiitaka sintsiini. Kyaapaaki irirori Jesús, katziya-paaka ipiyojiitaka, iwithata-paari ikantapajiri: “¡Pisaika-yitaji kamiitha!”
 20 Ikanta iwithata-pajari, iñaakapaakiri irako, aajatzi imiriki. Ikimo-siri-yijiitanaki yokaiti iñaawajiri Awinkathariti. 21 Ari yapiitana-kiro Jesús iwithatari, ikantziri: “¡Pisaika-yitaji kamiitha! Ikimitaakina Asitanari naaka ityaantakina aka, ari nonkimi-tzityaamiri awiroka-payi nontyaanka-yitimi.” 22 Ipoña itasonkakiri yomitaari-payi, ikantziri: “Isaika-siritan-tajyaami Tasorinkantsi. 23 Tzimatsirika pimpyaako-yitajiri awiroka aka, aritaki impyaakoi-tairi anta. Iriima kaari pipyaakotzi awiroka aka, airo ipyaakoi-tajiri aajatzi anta.”

Ikiso-siritzi Tomás

24 Ikanta Tomás ikarata-piintziri 12 oyomitaari, ipaitai-tziri aajatzi “Tsipari,” ti isaiki irirori yariitan-tapaari Jesús. † 25 Ikanta yariitaaro irirori Tomás, ikamanta-wajiri

---

* 20:17 iyikiiti = noyomitaani-payi † 20:24 Tsipari = Dídimo

pasini-payi oyomitaari, ikantziri: “Noñaajiri Awinkathariti.” Iro kantacha ikantzi Tomás: “Airorika noñiiri naaka tsika isataa-wakotai-takiri, airorika nokyaanta-wakotari, airorika nokyaanta-mirikitari aajatzi, airo nokimisantzi.”

²⁶ Okanta apaata awisanaki 8 kitaitiri, yapiitajiro yomitaari-payi yapatojiita. Ari isaikitakari irirori Tomás. Yasijiitakiro sintsiini asitako-rontsi, iro kantacha kyaapaaki Jesús, katziya-paaka ipiyojiitaka, iwithata-paari ikantapajiri: “¡Pisaika-yitaji kamiitha!” ²⁷ Ipoña ikantziri Tomás: “Iroka nako, pinkyaanta-wakotyaana, pinkyaanta-mirikityaana aajatzi. Kaari ikiso-siritaitzi, ¡Pinkimisanti!” ²⁸ Ari ikaimanaki Tomás, ikantanaki: “¡Nowinkathariti, Nowawani!” ²⁹ Ikantzi Jesús: “Iro pikimisantanta-matsitanakari piñaawaana. ¡Kimosiri inkantajyaa inkarati kimisantaa-tsini kaari ñaajatinani!”

Paitama isankinatai-tantarori iroka

³⁰ Tima oshiki iñaapiintakiro yomitaari-payi yapii-yapiitakiro Jesús itasonka-wintantaki, titz-imaite osankinata-koyityaa aka. ³¹ Iro kantacha isankinai-takiro iroka-payi pinkimisantantajyaari, tima yoka Jesús iriitaki Saipatzii-totaari, Itomi Pawa. Aririka pawintaa-piinta-jyaari irirori pinkimisanta-najiri, aritaki yañaanita-kaayitajimi. ‡

21

Iñaakari Jesús 7 Iyomitaani

¹ Okanta okarata-paaki iroka-payi, yapiitakiro Jesús iñaakari iyomitaani, inkaari-thapyaaki ipaitai-tziri Tiberias. Iroka okantaka. *

² Ari ikarajiiitzi isaiki oyomitaari Simón Pedro, Tomás, ipaitai-tziri aajatzi “Tsipari,” Natanael, poñaachari Mawosi-winiki anta Tapowiniki, itomi-payi Zebedeo, aajatzi apiti pasini oyomitaari. † ³ Ikantzi Simón Pedro: “Nojatatyii nosimaatyaa.” Ikantajiiitzi pasini oyomitaari: “Ari ankaratanaki.” Jaitijiitanaki, otijiita-paaka pitot-siki. Iro kantacha, tikatsi-machii yayi isimaa-wijiitaka tsitiniriki.

⁴ Okanta okitaititzi-mataki, katziya-paaka Jesús oparaitiki inkaari. Iro kantacha ti iyotawajiri iyomitaani-payi iriitaki. ⁵ Ikaimakota-pajiri, ikantziri: “¡Mainari-payí! ¿Paajiiitaki?” ikantajiiitzi irirori: “¡Tiraawí!”

⁶ Ikantzi Jesús: “Piwiinkiro pakopiroriki piithari-minto, aritaki paaki.” Iwiinkakiro ikantai-takiriri. Tima yaaki oshiki sima, ti yaawyaajiri inosika-kotairi iithari-mintoki.

⁷ Ikanta oyomitaari itako-pirotani Jesús, ikantanakiri Pedro: “¡Iriitaki Awinkathariti jiiirinta!” Ikanta ikimawaki Simón Pedro, ikithaatanaka, mitaanaka inkaariki. ⁸ Iriima pasini yomitaari-payi pitotsiki ikinako-yitanaji inosikaata-kotajiri isimani, irojatzii yaata-kotan-tapaari oparaitiki. Tima isaika-kota-kitzii niyankyaa-kiini. ‡

⁹ Ikanta yayijiiitapaji, iñaapaatzii yoisaitaki

---

* **21:1** Tiberias = Tapowini † **21:2** Tsipari = Dídimó ‡ **21:8** niyankyaa-kiini = okaratzi osanthatzi 200 akonaki = 100 metro.

paamari, ari itasitakari sima, yatantaitari. ¹⁰ Ikantzi Jesús: “Pamaki sima owakira paakiri.” ¹¹ Ititapaja Simón Pedro pitotsiki, yoosiryaa-kotakiri isimani, inosika-kotakiri irojatzi oparaitiki. Antari-payi ikantayitaka sima, ikaratzi 153. Titzimaita ontzimpishi iithari-minto. ¹² Ari ikantzi Jesús: “Thami ayaa.” Tima tikatsi aparoni oyomitaari sampitirini tsika-rika ipaita, tima iyopirota-wajiri iriitaki Iwinkathariti. ¹³ Ari ipokapaaki irirori Jesús, yaakiro yatantaitari, ipayitakiri aparoni-payi, ari ikimitaakiri sima. ¹⁴ Irootaki mawatatsiri iñaakari Jesús iyomitaani-payi yañaajira irirori.

Paamaako-winta-jyaanari nopira

¹⁵ Ikanta ikaratakiro iwajiita-manaja, isampita-nakiri Jesús yoka Simón Pedro, ikantziri: “Simón, itomi Jonás, ¿Pitakopirotanama awiroka?” Ikantzi Pedro: “Piyotzi awiroka Pinkathari, nonintakimi.” Ikantzi Jesús: “Aririka okanta paamaako-wintyaanari nokimita-kaantaari nopira.” § ¹⁶ Yapiitakiri isampitziri: “Simón, itomi Jonás, ¿notakotami?” Ikantzi Pedro: “Piyotzi awiroka pitakotama.” Ikantzi Jesús: “Aririka okanta paamaako-winta-jyaanari nokimita-kaantaari nopira.” ¹⁷ Iro mawatatsiri isampitziri, ikantziri: “Simón, itomi Jonás, ¿pitakopirota-nama?” Ari iwasiritanaka Pedro, tima mawa yapiitakiri isampitziri, ikantzi: “Pinkatharí, awirokataki yotzirori maaroni, piyotzi awiroka nonintzimi-rika.”

---

§ 21:15 nopira = cordero, oveja

Ikantzi Jesús: “Aririka okanta paamaako-wintajyaanari nokimita-kaantaari nopira. ¹⁸ Tima ainiro pawankari-pirowita, pikithaata-piinta, pijayitzi tsika pininta-kaaro. Iro kantacha aririka pantari-konata-paaki, apatziro piwaanka-wakotajyaa, pasini kithaata-jimini, yaayitajimi tsika ti pinintziro pijatimi. Omapiro.” ¹⁹ Ikantan-takarori Jesús iroka, inintatzii inkimathayiiitiro tsika inkantyyaa inkamaji apaata Pedro impinkathatairira Pawa. Ari ikantziri Jesús yoka Pedro: “¡Piyaatina!”

Oyomitaari itako-pirotani

²⁰ Ikanta ipithokanaka Pedro, iñaatziiri iyaatakiri oyomitaari itako-pirotani Jesús, otsitoka-kariri Jesús iwiraanta-naaro iwajiita, osampita-kiririranki, ikantziri: “¿Pinkatharí, itzimikama pithoka-sityaamini?” ²¹ Ikanta iñaawakiri Pedro yoka ampoita-paintsiri, isampita-nakiri Jesús: “Pinkatharí, ¿paitama awishi-motirini yoka?” ²² Ikantzi Jesús: “Arimi nonintimi ari onkantaki yañaimi yoka, irojatzi nompian-tajyaari apaata, ¿titzimaita onkowa-jaantyyaa piyotiro iroka? Piyaatina awiroka.” ²³ Okanta apaata ithonka oiwaraa-kotanaka iroka ikantakiri Jesús, ikimayitakiro maaroni iyikiiti, isiyakaantzi airo ikamitaja yoka oyomitaari. Iro kantacha ti inkanti: “Ari nonintzi.” ikantatzii: “Arimi nonintimi, aritaki onkantaki yañaimi yoka, irojatzi nompian-tajyaari apaata, ¿titzimaita oninta-jaantyyaa piyotiro iroka?”

²⁴ Naakataki ñaawinta-kotain-chari nokantaki “yoka oyomitaari,” tima naaka osankinata-kirori iroka sankinarintsi. Irootaki ayopirotan-taari omapirotatyaa iroka.

²⁵ Ti nonkinkithata-kotiro maaroni yantayitakiri Jesús, tima oshiki okaratzi. Arimi osankinata-koyityaami maaroni, kimitaka arimi anaanakiro maaroni kipatsi ompiyotyaa sankinarintsi-payi. Ari onkantyaari.

Ashéninka Perené
Ashéninka Perené: Ashéninka Perené (New
Testament+)

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ashéninka Perené)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

4937822c-7fbb-5a7c-989d-ccf71fe482a2